

ZDUS^{plus}

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

December 2021,
leto XIV, številka 12

Vesele božično novoletne praznike, 2022

Usklajevanje
Zakona o
dolgotrajni oskrbi

Mednarodna
konferenca
o staranju

Prostovoljstvo
v PZDU
S Primorska

Statistični
vprašalnik za 2021

BESEDA VODSTVA

Sposťovani in sposťovane! 3

V ŽARIŠČU

Usklajevanje Zakona o dolgotrajni oskrbi 4

Projekt digitalizacije 4

STAREJŠI ZA STAREJŠE

Srečanje društvenih koordinatorjev 5

Starejši za starejše v PZDU Severna Primorska 6

PR RUBRIKA O E- OSKRBI . . . . .8**MEDNARODNO SODELOVANJE**

Starejši morajo biti videni, slišani in polnopravni člani naših družb . 10

»Spodbujanje življenjske perspektive in medgeneracijskega sodelovanja za boj proti starizmu« 11

Sklepne ugotovitve konference 12

Delovanje ZDUS v mednarodnem okolju 12

Jesensko zasedanje Skupščine AGE platform 13

EVROPSKO PISMO 14**KULTURA**

22. likovna kolonija v Izoli 15

Ženska varda na dramskih delavnicah 15

Razstava PZDU Zgornje Podravje 16

Rokodelska razstava v Mislinji 21

Svet je lep (umetnik podoba na ogled postavi) 21

15 let Godbe ljubljanskih veteranov 22

STATISTIČNO POROČILO ZA LETO 2021 . . . . 17**UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH** . . . . . 23**GIBALNA KULTURA, ŠPORT IN REKREACIJA** . . . . . 32**SPOROČILA UREDNIŠTVA IN VODSTVA ZDUS** . . . . . 34**JUBILEJI NAŠIH ČLANOV**

Visok jubilej Ane Baruce 34

100 let Cecilije Kralj 34

OSTALI NAM BODO V SPOMINU

Slovo od dolgoletnega predsednika 34

Čudne čase živimo. Čeprav vse okrog nas vlada mir, je ta mir navidezen, saj v vsakem od nas vzbuja hud nemir. Psihologi ali psihiatri bi nemara znali to razložiti s pomočjo dialektičnega diskurza, ampak kaj, ko pa je vsak nepoučen, pa naj gre za strojnika, ekonomista, navadnega delavca ali pa kmetovalca, mnogo bolj poučen od vsakega strokovnjaka s področja človekove psihe.

Spet ne morem mimo cepilcev in proticepilcev. V mnogo bolj razvitih demokratičnih družbah Evrope se tamkajšnjemu prebivalstvu zdi nekaj samoumevnega, da se odločijo za cepljenje?! Mi smo pa vedno nekaj posebnega. Bili in bomo! Na vodovodno napeljava se od vodovodarjev precej bolj spoznajo komercialisti, ker so večji besedičenja, s »pipcangami« v rokah pa ne vedo kaj bi. Tudi o alpskem smučanju največ vedo taki, ki še nikdar v življenju niso stopili v smučarske čevlje, ampak smučanje spremljajo preko televizijskih sprejemnikov in poznajo vse najboljše smučarje. Čuden je ta svet. Poročila s Covid oddelkov naših bolnišnic so zlagana, potvorjena, povzeta od kdo ve kod, saj so postelje povsem enake kot tiste, ki jih kažejo na BBC-ju, ARD-ju, TV- France ali ORF. Tudi aparature! Ja, temu po domače pravimo globalna standardizacija.

Ampak, kdo je že rekel, da naj se pametni ne prepira z bedakom, ker ga bo ta spravil na svojo raven in ga na svojih tleh docela potolkel?

Naj bo božični čas, čas miru. Miru za vse. Za bedake in junake ...

Črt Kanoni,
odgovorni urednik ZDUSPlus

ZDUS PLUS - MESEČNA REVija ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. **Odgovorni urednik** Črt Kanoni. **Tel:** 01/62 05 481 **e-pošta:** crt.kanoni@zdus-zveza.si **Naslov uredništva:** ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. **Tel:** 01/519 50 86 **e-pošta:** urednistvo@zdus-zveza.si **Uredniški odbor:** Jožica Puhar, Vera Pečnik, Slavica Bučan, Jože Miklavc in Črt Kanoni. **Celjska:** Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; **Dolenjska in B. krajina:** Marija Golob 041 370 560, **Gorenjska:** Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030, **Koroška:** Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660, **Pomurska:** Vijola Bertalanč, vijola.ppzdzms@gmail.com; **Posavska:** Marija Krušič, makru27@gmail.com 051 725 412, **S. Primorska:** Majda Marinič, babicamm@gmail.com; **Šaleška:** Jože Miklavc, joze.miklavc@gmail.com 041 693 369; **Zasavje:** Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com 051 438 236 **Z. Podravje:** Irena Ferluga; **Ljubljana:** Aleš Kardelj, ales.kardelj@gmail.com; 041 613 692 - **Tajništvo ZDUSPlus:** Karmen Šparovec – Terekhov, **Lektorica:** Barbara Borko; **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana; Oblikovanje in priprava za tisk: **NEBIA d. o. o.**, Nepodpisani članki so last ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov **Cena** 0,99 EUR **ISSN** 2591-0205 **Revija ZDUSPlus** je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 2192.

Naslovnica: Jaslice v alpskem svetu. Foto Freelmages

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUSplus

Spoštovani in spoštovane!

Kar ne morem se sprijazniti z dejstvom, da nam leto že odhaja. Kot bi mi nekdo odnesel del časa. Pa še ta Covid z vsemi varnostnimi ukrepi in nujnimi omejitvam! V mojem, pa verjetno tudi v vaših spominih, bo leto zabeleženo kot nič kaj prijetno.

Kljub temu pa je bilo polno dogajanj; na ravni Zveze predvsem akcij povezanih z zakonodajo, interventnimi ukrepi vlade, s prizadevanji, da starejši ne ostanemo zapuščeni ali še bolj revni, za ustrezno ureditev dolgotrajne oskrbe in še kaj bi lahko navedla. Tudi mladim smo poskušali nuditi podporo v njihovih zahtevah, saj so bili v epidemični krizi najbolj zapostavljena skupina.

O tem, kaj vse smo skupaj zahtevali, predlagali, javno podpirali ali zavračali, ste lahko razbrali na naši spletni strani, iz revije ZDU-Splus, iz e-mail sporočil, objav na Facebooku, utrinkih na Twitterju, Instagramu in ne nazadnje v naši spletni Kavarni. Spletna stran je po obnovi, na naše zadovoljstvo, bolj zanimiva in dostopnejša. Doživeli smo večjo pozornost osrednjih medijev kot v preteklosti. V regionalnih pa smo se že več let kar redno pojavljali - v časopisih, radijskih in TV oddajah. Res, da smo letos na državni ravni slišali in videli tudi nekatere objave, ki nam niso dajale dobre energije, vendar se zavedamo preverjenega marketinškega prijema: »vsaka objava je reklama«.

Zahvaljujoč delovanju naših komisij, njihovih vodstev in posameznih strokovnjakov smo lahko naše poglede posredovali odločevalcem. Kljub nujnosti dela na daljavo so se odzivali na aktualna dogajanja, posebej na področju pokojnin, zdravstva, sociale, oskrbe, stanovanjske politike, razvojnih strategij, informatike, izobraževanja, financiranja, rokodelstva, športa ... Pripravili so mnenja, stališča, predloge, amandmaje, ki smo jih predložili vladnim resorjem, politiki in poslancem Državnega zbora. Z nekaterimi smo tudi uspeli. Naše strokovne službe so redno spremljale različne razpisane projekte in se prijavljale nanje. Projekti, ki smo jih pridobili v tem letu, izboljšujejo naše strokovno delo, koristijo članstvu in prinašajo nekaj finančnih učinkov. Kadar prebiram elektronska sporočila, mi je težko zaradi vseh tistih, ki ne uporabljate računalnikov ali pametnih telefonov. Verjamem, da ste izključeni iz mnogih dogajanj in prikrajšani za informacije, ki danes tako hitro potujejo preko interneta. V naši Komisiji za izobraževanje in informatiko smo načrtali program izobraževanja. Zanj potrebujemo osnovne podatke o stanju, objektivnih možnostih in interesu za več tovrstnega znanja v pokrajinskih zvezah in društvih. Želimo, da bi se usposobilo čim več naših članov, ki teh veščin še ne obvladate in ste pripravljeni na usposabljanje. V vsakdanjem življenju obvladovanje osnovnih digitalnih veščin postaja nujnost. Brez tega, ali pomoči nekoga, ki to zna, se ne bomo mogli prijaviti k zdravniku, iskati dokumente na občini, pogledati cen v restavraciji, si urediti rezervacije itd., ker bo vse digitalno. Ne glede na povedano si predstavljate ZDUS povsod, kjer imamo možnost, prizadevamo, da se tudi osebam, ki ne uporabljajo digitalnih orodij, zagotovi enak dostop do tistega, kar potrebujejo.

Letos marsikaterih želja ni bilo mogoče uresničiti. Kljub oteženim razmeram za druženje, pa ste bili zelo dejavni. Razveseljivi

so vaši prispevki v tej reviji. Kako spretno ste izkoristili premore med valovi epidemije in organizirali razne dogodke, kjer je bilo to možno: občne zборе, kulturne nastope in športna tekmovanja, izlete, obiske prireditve, praznovanja obletnic in podobno! Brez epidemije bi bilo tega gotovo še veliko več. Številčnost dogodkov na terenu in njihova kakovost predstavlja temelj za argumentiranje sistemskega financiranja programov za ohranjanje zdravja. Za konec še nekaj o mednarodni konferenci v sklopu slovenskega predsedovanja Svetu EU (prispevek je objavljen posebej v tej izdaji). Nosilec dogodka je bilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) v sodelovanju z AGE in ZDUS. Organiziranje konference je primer dobrega sodelovanja med državo in civilno družbo. Posebej se želimo zahvaliti sodelavcu pristojnega direktorata na MDDSZ Alešu Kendi, ki je v imenu ministrstva sprejel pobudo in zagotovil, da smo skupaj z nastopajočimi prenesli sporočilo, strnjeno v zaključkih konference, v naše okolje in v evropski prostor. Zdaj se vsi skupaj oziramo že v prihodnje leto, ki je polno neznank. Navdaja pa nas upanje, da se bomo več srečevali, družili in lažje izvajali programe, ki jih načrtujemo.

Vsem želim vesele Božične praznike, lepo praznovanje Novega leta in zdravo ter uspešno leto - vam, vašim družinam, življenjskim sopotnikom in prijateljem.

Jožica Puhar, podpredsednica

Usklajevanje Zakona o dolgotrajni oskrbi

Stališče ZDUS je glede Zakona o dolgotrajni oskrbi jasno! Zakon nujno potrebujemo, zato morajo vsi postopki teči nemoteno, po drugi strani pa imamo na besedilo vrsto pripomb. Vendar, če Zakona ne bomo sprejeli, potem je vprašanje, kdaj bo sploh zagledal luč sveta. Znano je, da smo predlagatelju poslali trinajst amandmajev, ki naj bi jih upošteval pri zaključnem pisanju zakona, vendar se je obrnilo tako, da smo se na ZDUS sestali s predstavniki vlade (Barbara Meško in Anamarija Mežan) ter predstavniki ministrstva za zdravje (Janez Poklukar, Alenka Forte in Bogdan Tušar).

Prisotne je pozdravil predsednik ZDUS Janez Sušnik in povabil h konstruktivnemu dialogu. Izrazil je upanje, da bo sestanek uspešen. Predstavniki ministrstva za zdravje so kratko povzeli vsebino ZDO, posebej pa predstavili novosti ter aktivnosti za izboljšanje besedila pred drugim branjem z željo, da bi postal tak, da bi bil sprejemljiv za vse deležnike in kot tak sprejet na seji DZ. Predstavniki ZDUS smo podrobno predstavili vsebino naših amandmajev, ki jih je v proceduro vložil DESUS ter stališča ZDUS, ki smo jih 21. junija posredovali v okviru javne obravnave. Dejstvo je, da je Zakon nekonsistenten, ker so nejasne definicije številnih področij. Preveč je govora o koncesijah, kar nehote vodi v razmišljanje, da je zakon namenjen predvsem odpiranju vrat kapitalu, zlasti tujemu. Zavzeli smo se za hitrejšo uvedbo e-oskrbe, ki jo nujno potrebujemo za varnejše bivanje starejših doma. Soglašali smo, da je Zakon o dolgotrajni oskrbi prepotrben, vendar mora biti izvedljiv in ne le črka na papirju oziroma odključana naloga. Na predlog ministra Poklukarja smo se dogovorili, da se ožja skupina znova sestane 2. novembra. Državna sekretarka **Alenka Forte** (MZ) je na tem sestanku povedala, da predlog zakona sicer ni optimalen, da pa z njegovim sprejemom ni več mogoče odlašati,

Dejstvo je, da je Zakon nekonsistenten, ker so nejasne definicije številnih področij. Preveč je govora o koncesijah, kar nehote vodi v razmišljanje, da je zakon namenjen predvsem odpiranju vrat kapitalu, zlasti tujemu. Zavzeli smo se za hitrejšo uvedbo e-oskrbe, ki jo nujno potrebujemo za varnejše bivanje starejših doma. Soglašali smo, da je Zakon o dolgotrajni oskrbi prepotrben, vendar mora biti izvedljiv in ne le črka na papirju oziroma odključana naloga.

ti, saj bi bilo to neodgovorno do uporabnikov. Poudarila je, da zakon sloni na priporočilih in smernicah Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) in Evropske komisije, prednostno pa ureja bivanje v skupnostih.

Klavdija Kobal Straus (MZ) je povedala, da je zakon v skladu s priporočili pravnikov omejen zgolj na zakonsko materijo in razbremljen vsebinskih določil, zato je morda res videti pomanjkljiv. Predvidenih je 19 podzakonskih aktov, ki bodo podrobno urejali posamezne dejavnosti.

Razpravi se je pridružil **Cveto Uršič**, državni sekretar na MDDSZ, ki meni, da je zakon treba sprejeti zdaj, čeprav stališča vseh deležnikov niso v celoti usklajena. Strinja se, da zakon premalo določa vsebinske zadeve, kar pa se bo uredilo.

Rosvita Svenšek, predsednica Komisije za zdravstveno in socialno varstvo (ZDUS) je dejala, da je predlog zakona neustrezen, saj ne zagotavlja systemske ureditve področja. Tudi naslov se zdi neustrezen, saj ne zajema celotne materije, ki naj bi jo zakon urejal, to je zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Zdajšnje besedilo je pomanjkljivo in nejasno in bi bilo najbolje, če bi se zakon napisal v celoti na novo.

Podpredsednica ZDUS **Vera Pečnik** je opozorila, da ZDO izjemno natančno določa le področje izvajalcev oskrbe s koncesijo. Videti je, da na stežaj odpira vrata privatizaciji in tujemu kapitalu. Pomembno je, da bo zakon izvedljiv, medtem ko predlog sedanje-

ga zakona predvideva naknadne intervencije in podzakonske akte.

Klavdija Kobal Straus je dodala, da je treba pojasniti razloge za prehodno obdobje oz. postopnost sprememb. Strinja se, da obstaja problem kadra, da pa je v Sloveniji na trgu dela ta hip na voljo okoli 7.000 nezaposlenih oseb mlajših od 40 let, ki bi se jih lahko usposobilo za izvajanje podporne oskrbe. **Martin Toth** je opozoril, da število starejših prebivalcev Slovenije narašča, zato je nujno določiti konsistenten sistem dolgotrajne oskrbe. ZDUS ves čas obravnave zakona opozarja na pomanjkanje kadrov, zato je vključevanje prostovoljcev oziroma brezposelnih nujno, seveda pa jih je potrebno usposobiti za to delo. Podpredsednica **Jožica Puhar** je postavila vprašanje, v katerem aktu se bodo pojasnile pravice na način, da jih bodo uporabniki lahko razumeli. Na vprašanje v zvezi z dodatnimi pravicami je bilo pojasnjeno, da je tak pravniški jezik (!). Sicer pa smo ob koncu drugega usklajevalnega sestanka slišali, da predlog zakona dodobra ureja štiri vrste pravic, opredeliti je potrebno le še e-oskrbo. Predstavniki zdravstvenega resorja bodo, kolikor je le mogoče, vključili naše predloge v amandmaje, ki jih pripravljajo v teh dneh, vendar poudarjajo, da ni vse odvisno od njih. Na predlog predsednika ZDUS **Janeza Sušnika** bo operativna skupina nadaljevala s svojim delom.

Predsednica Komisije za zdravstveno in socialno varstvo, mag. Rosvita Svenšek

Projekt digitalizacije

11. novembra smo se na Ministrstvu za digitalno preobrazbo srečali s pristojnim ministrom Markom Borisom Adrijaničem, prisotni so bili še predsednik ZDUS Janez Sušnik, vodja Kabineta ministra Andrej Hovik, predsednik Ko-

misije za izobraževanje in informatiko Milan Osterc in avtorica zapisa, podpredsednica ZDUS Vera Pečnik.

O digitalnem bonu nas je predhodno seznanil kolega Milan Osterc, ki se je udeležil videokonference na to temo. Glede na

vprašanje, koliko takšnih izobraževalcev ima ZDUS, ugotavljamo, da mogoče dovolj, da v vsaki regiji oz. pokrajinski zvezi postane vsaj eden od njih **Ambasador digitalizacije**. Ugotavljamo, da bi morda šlo s podobno organizacijo, kot jo ima program Starejši za

starejše. Minister pove, da se še odločajo, ali bi posameznik, ki bi se izobraževal, dobil bon za 100 ali 150 evrov?! Varianta je tudi, da vsak obdrži napravo, na kateri se uči. Seveda pa bo bon ciljan na posamezne skupine in to na **srednješolce in njihovo opremo, na družine z več otroki, prav tako pa se bodo sredstva namenjala v opremo in izobraževanje ter pridobivanje digitalnih veščin učiteljev**. Naš poudarek je bil na populaciji 65 plus (55 plus). Starejšim naj se ne omogoča zgolj »prijazna starost«, ampak moramo dati poudarek nadaljnjemu aktivnemu življenju in medsebojno socialno povezanost, ki pa nikakor ne more nadomestiti osebnega stika. Računajo, da naj bi projekt zajel 10.000 uporabnikov v omenjenih starostnih skupinah. Izpostavili smo izkušnje v ZDUS pri izobraževanju starejših in pridobivanju digitalnih veščin, zadovoljstvo udeležencev in izobraževanje

(eden na enega) ter opozorili, da se marsikje pojavlja problem sivih con in da je naša generacija v pretežni meri bila še aktivno vpeta v delovne procese, ko še ni bilo računalnikov, zato je marsikdaj izključena iz tekočega izobraževanja, ker ji je nerodno, da bi se osmešila. Predvideno je, da se objavi razpis za nabavo računalniške opreme v višini 30 mio EUR v letu 2022, kar bo tudi priložnost za društva upokojencev v sklopu ZDUS.

Glede E-oskrbe ali oskrbe na daljavo povemo, da je za ZDUS izjemnega pomena, saj smo o tem že veliko pisali, govorili, zahtevali in se prijavili k projektu že leta 2017, ki je padel zaradi pritožbe in o tem smo seznanili tudi Ministra za zdravje, dr. Poklukarja, ki je obljubil, da naj bi bil objavljen razpis do konca novembra 2021. Minister Adrijanič ima naš dopis z dne 12. oktobra 2021 na mizi, v njem pa pišemo, zakaj je takšna oblika oskrbe na domu tako pomembna in

koliko ljudi umre zaradi predolgega čakanja na pomoč. Obljubil je, da se bo o tem pogovoril z ministrom za kohezijo, Zvonkom Černačem.

Glede gluhih in naglušnih minister pove, da bo za njih poskrbljeno, namenjena pa so kar velika sredstva, da se omogoči vsem, ki to potrebujejo, tako podnapise kot druge pripomočke, da jim bodo dostopne vsebine, da ne bodo zapostavljeni, saj naj bi bilo omogočeno čim večje razumevanje s pomočjo podnapisov. Pogodba z Zvezo gluhih in naglušnih Slovenije je že bila podpisana in realizacija vsebine naj bi bila realizirana do poletja 2022.

Glede Telemedicine pri onkoloških bolnikih naj bi prav ta projekt omogočil prijaznejše, varnejše življenje, ki ga naj ne bi spremljala malodušnost, strah, nezaupanje in črnogledost.

Vsa poglavja pogovora so bila izjemno zanimiva tako za nas, kot za vse sodržavljane, zato je potekala kakovostna izmenjava mnenj. Milan Osterc še naprej deluje v skupini Mreže nevladnih organizacij za vključenost v informacijsko družbo, ki je že bila seznanjena z digitalnim bonom s strani **dr. Nine Gržinič Frelih**, ki vodi Sektor za digitalno vključenost. Dogovorili smo se, da se z ministrom Adrijaničem znova srečamo po potrebi, da opredelimo vsebine nadaljnjega sodelovanja.

Vera Pečnik

Računajo, da naj bi projekt zajel 10.000 uporabnikov v omenjenih starostnih skupinah. Izpostavili smo izkušnje v ZDUS pri izobraževanju starejših in pridobivanju digitalnih veščin, zadovoljstvo udeležencev in izobraževanje (eden na enega) ter opozorili, da se marsikje pojavlja problem sivih con in da je naša generacija v pretežni meri bila še aktivno vpeta v delovne procese, ko še ni bilo računalnikov, zato je marsikdaj izključena iz tekočega izobraževanja, ker ji je nerodno da bi se osmešila.

STAREJŠI ZA STAREJŠE

ZDUSPLUS

Srečanje društvenih koordinatorjev

V Zrečah so se oktobra na letnem izobraževanju zbrali društveni koordinatorji programa Starejši za starejše pokrajine Celje - Vzhod. Med gosti srečanja, ki sta ga pozdravila zreški podžupan Drago Šešerko in podpredsednik DU Zreče Anton Ošlak, je bila tudi operativna vodja programa Starejši za starejše pri ZDUS, Rožca Šonc.

O delovanju programa v obdobju od leta 2017 do sredi leta 2021 je obširno spregovorila regijska koordinatorica **Damjana Lovrenčič**. Še posebej je bila zanimiva primerjava položaja in kakovosti življenja starejših v pokrajini v celotnem obdobju z obdobjem od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2021, torej v času epidemije covid-19. Pričakovano se je povečalo predvsem število tistih, ki se počutijo osamljeni, sicer pa tudi po zaslugi prostovoljcev programa Starejši za starejše večjih pretresov ni bilo. To je potr-

Koordinatorji programa Starejši za starejše v celjski pokrajini z vodjo programa, Rožco Šonc.

dila tudi Rožca Šonc za celotno Slovenijo, v kateri živi program že 17 let in je prisoten v 286 društvih s 3535 prostovoljci. Ob tem je poudarila: **„Brez prostovoljcev, brez podpore predsednikov društev upokojencev in občin tega programa ne bi bilo. Hvala, ker poklanjate svoj čas, svoj**

delček srca in še kaj več ...“ Sicer pa je Rožca Šonc predstavila izvajanje programa tudi v luči zakonodaje in metodologije programa, nekaj časa pa so zbrani koordinatorji namenili tudi poenotenju in nadgradnji računalniške obdelave podatkov.

Milena B. Poklič, foto Stanislav Pečnik

Starejši za starejše v PZDU Severna Primorska

Društva v naši regiji so se začela vključevati v program »Starejši za starejše« konec leta 2004. Najprej se je opogumilo DU Ajdovščina, že v letu 2006 pa sta se mu pridružili DU Vipava in Kojško, leta 2007 DU Miren in Kostanjevica, 2008 DU Renče in Deskle, 2009 DU Kanal in Idrija, 2010 DU Tolmin, 2011 DU Bovec, 2012 DU Cerkno in 2015 DU Nova Gorica. Sedaj v programu dela 184 prostovoljcev v 11 društvih, kajti 2 sta v letu 2017 prenehala z delom. Delo vodi in usmerja 12 društvenih koordinatorjev. Iz leta v leto se trudimo, da bi v program vključili še kakšno društvo.

Prostovoljci skrbijo, da njihovi vaščani, sosedje, prijatelji niso osamljeni in imajo vse, kar potrebujejo. Podatki o delu, ki so ga opravili v celotnem obdobju delovanja, zgovorno kažejo na njihovo požrtvovalnost. Samo v zadnjih petih letih so obiskali 5570 oseb, opravili 26596 obiskov, od tega prvih 1371 in 25225 ponovnih. 2023 starejšim so nudili 14705 pomoči, kar 98,5 % v društvih upokojencev. V tem obdobju so opravili 47007 prostovoljskih ur. Društveni koordinatorji pa poskrbijo tudi za tiste, ki potrebujejo pomoč zunanjih institucij, kot so Rdeči križ, Karitas, CSD, patronažna služba, institucije za pomoč na domu tako, da jim pomoč pomagajo organizirati oz. posredujejo njihove potrebe.

Starejši prebivalci naše pokrajine živijo, v primerjavi z nekaterimi ostalimi pokrajinami v Sloveniji, sorazmerno dobro, vendar je kljub temu veliko takih, ki težko preživijo iz meseca v mesec in le njihova skromnost jim pomaga, da zmorejo.

Janja Polanc, pokrajinska koordinatorica

Srečanje prostovoljcev SP pokrajine v Ajdovščini, 2017

Izlet prostovoljk programa Starejši za starejše

Prostovoljke programa Starejši za starejše Društva upokojencev Žirovnica so se 25. avgusta 2021 podale na izlet po naši soseščini. Po dolgem času so se tako družile v sproščenem in prijetnem vzdušju. V svojo družbo so povabile tudi predsednika Zdravka.

Z avtobusom smo se podali na Bled. Med vožnjo nam je Vojka obudila spomin, tako na dejanski kot mitološki nastanek Blejskega jezera. Pri Festivalni dvorani so nas pričakali kočijaži in nas popeljali okoli jezera. Na Mlinem smo izstopili. Tu nas je pričakalo presenečenje. Z ladjico nas je prijazen pletnar popeljal na otok. Po povratku z otoka pa smo se z avtobusom odpeljali do naše gostilne Osvald, kjer smo ob okusni malici sklenili dan.

Zahvaljujem se Vojki za brezhrebno organizacijo, našim prostovoljkam pa za povabilo in prijetno druženje. Pogrešali smo ga.

Zdravko Malnar

Starejši za starejše v DU Ajdovščina

Prizadevni posamezniki s prostovoljskim delom dajemo del sebe tistim, ki pomoč potrebujejo, koristno uporabimo svoja pridobljena znanja in izkušnje ter sebi in starejšim občanom polepšamo dan že sedemnajst let. Naš namen je spoznati kakovost življenja starejših, njihove potrebe po pomoči in storitvah s ciljem, da se jim z organizirano pomočjo omogoči čim daljše samostojno in kakovostno življenje v domačem okolju, hkrati pa razbremeniti svojce pri oskrbi.

Do danes se je v program vključilo 70 prostovoljkin in prostovoljcev. Sedaj nas deluje 32. Koordinacijo prostovoljskega dela je leta 2005 začela Metka Marušič, nadaljevala Janja Polanc, sedaj pa jo izvaja Irena Vidmar in Dragica Ergaver. Vseh krajevnih skupnosti in mestnih ulic v občini še nismo uspeli vključiti v program, smo pa doslej obiskali 2.645 starejših oseb 15.188 krat in opravili 2210 prvih obiskov ter 859 starejšim nudili 7.452 pomoči. Pri vseh opravimo obiske vsaj 1 krat. V različnih časovnih intervalih ponovno obiščemo tiste starejše, ki si tega želijo. Potrebe starejših izpolnjujemo z izvajanjem pomoči, kot so druženje, sprehodi, telefonski pogovori, dostave iz trgovine, dostave hrane, nekaterim pomagamo tudi pri osnovnih osebnih in hišnih opravilih. V nekaterih primerih se za pomoč povežemo s pristojnimi organizacijami za starejše. Na pobudo našega društva

Letno izobraževanje društvenih koordinatorjev

Podelitev Zlatega znaka Občine Ajdovščina, 2018

je župan imenoval Koordinacijsko skupino za obravnavo vprašanj starejših v občini ter izpolnil marsikatero njihovo potrebo: občina starejšim subvencionira varovanje na daljavo, zagotavlja brezplačne prevoze, v izgradnji je dnevni center za varovanje starejših in kmalu tudi drugi dom starejših. Prostovoljci se povezujejo v prizadevanju, da uresničujemo in usklajujemo zastavljene cilje, predvsem pri nujenju pomoči. Petega maja 2018, na svečani slovesnosti ob občinskem prazniku, smo prostovoljci za nesebično medsebojno pomoč, za krepitev humanosti in solidarnosti v družbi prejeli **»Zlati znak Občine Ajdovščina«**, leto kasneje pa smo v predsedniški palači za izjemne dosežke na področju socialne dejavnosti prejeli **»Priznanje Republike Slovenije za prostovoljstvo za leto 2018«**. Na priznanja smo zelo ponosni, saj nas spodbujajo, da se ne ustavimo. Najdragocenejše pa so besede starejših: **»Veste, vi ste eden redkih, ki me obišče, vpraša, kako sem, kaj potrebujem. Hvala, ker vam je mar.«**

Irena Vidmar, društvena koordinatorica

Ko te ohromi depresija

Prostovoljstvo je zagotovo nekaj, kar te bogati. Daješ in dobivaš nazaj. Velikokrat veliko več dobiš, kot daš. Postajaš bogat z novimi izkušnjami ljudi, z njihovimi življenjskimi zgodbami, nekatere so težke in boleče. Naučiš se, kako nekateri zmorejo skozi težke preizkušnje dokaj stočno. Iz njih se nekaj naučijo in gredo pogumneje v nove življenjske izzive. Drugi pod težo bremen klonejo. Tem moramo prostovoljci pomagati, jih opogumiti in predvsem povedati, da niso sami, da se vedno najde rešitev. Včasih je že dovolj, da jih poslušamo.

V več letnem prostovoljskem delu se me je dotaknila zgodba starejše gospe, ki je imela hudo manično depresijo. Živela je skupaj

s partnerjem in sinom, ki te njene nemoči nista razumela. Depresija ima namreč veliko obrazov. Niso je razumeli, da ji občasno bolezen dobesedno izsesa vso moč in voljo do življenja. Takrat enostavno ni mogla vstati iz postelje in še manj kaj skuhati in pospraviti. S strani partnerja in tudi sina ni bila razumljena. Žalili so jo, da je lena, nemarna, ne vredna, da živi in ima družino. Včasih je priletela tudi kakšna klofuta. Pa kako rada bi bila dobra žena, mati, gospodinja, pa ji ta »depra« ni dala. Dobesedno jo je ohromila. V enem takem težkem obdobju je prišla do mene in prosila za pomoč. »Ne zmorem več. Prosim, pomagajte mi!« Obljubila sem, da bom o tem obvestila Center za socialno delo in da se bo zanjo poskušala najti ustrezna rešitev. Naslednji dan me je zbudila že ob petih zjutraj. Jokala je v telefon. »Upam, da niste nič ukrenila. Če moji zvedo, da sem kaj povedala in potarnala, bo hudo,« je dejala. Znašla sem se v težki dilemi, kako naprej. Vedela sem, da je družinsko stanje hudo, polno strahu, nerazumevanja in groženj. Nisem pa ji želela s svojim posredovanjem škodovati. Kako naprej! Obrnila sem se na osebno zdravnico in patronažno službo, ki je čisto »slučajno« prišla v hišo. Ugotovila je, da gospa rabi zdravniško pomoč in je bila za dalj časa hospitalizirana v psihiatrični bolnišnici, kjer je dobila ustrezno terapijo. Tudi družina je sprevidela, da njena nemoč ni lenoba, temveč bolezen, ki pa se lahko zdravi. Ustrezno družinsko vzdušje in razumevanje pa k temu lahko največ pripomore. Zelo je bila hvaležna za to posredovanje.

Gordana Vičič, društvena koordinatorica v DU Miren

Čudovita izkušnja

Gospoda Marjana sem prvič obiskala leta 2012. Čeprav je bil že v devetdesetem letu, je bil živahen in poln življenjske energije.

Vedno mi je rad pripovedoval o svojem otroštvu, o zanimanju za elektrotehniko in uspehih na področju bioenergije. Ob enem od naslednjih obiskov sem ga iskala v hiši, pa ga ni bilo. Oglasil se mi je v krošnji jablane pred njo. Bil je nadvse korajžen. Prostovoljke smo ga obiskale tudi ob 95. rojstnem dnevu in bile še vedno navdušene nad njegovo čilostjo in bistrim umom. Ko sva se pred kakimi tremi leti po prijetnem klepetu poslavljala, mi je tudi on ponudil pomoč. Rekel mi je, da naj ga kar pokličem, če bom kdaj kaj potrebovala. Čeprav je imel težko življenje, doletele so ga namreč številne družinske tragedije, je ostal veder in poln optimizma. Taki ljudje nam dajejo pogum in še večjo voljo za naše prostovoljsko delo.

Ferdinanda Zega, prostovoljka v DU Tolmin

Drage prostovoljke in prostovoljci, spoštovane upokojenke in upokojenici!

Za nami sta dve leti izrednih razmer, pa tudi nepričakovanih izkušenj. Seveda je »hvala« premalo, vsem prostovoljkam in prostovoljcem, društvenim koordinatoricam in koordinatorjem, na čelu s pokrajinsko koordinatorico Janjo Polanc, v programu Starejši za Starejše, v naši pokrajini, pa tudi vsem drugim, ki so pomagali na razne, tudi inovativne načine, priskočiti na pomoč potrebnim in s tem reševati stiske in travme starejših. Pogosto poslušamo v javnosti samo o pravicah, kje pa so dolžnosti, humanost, etičnost, solidarnost, korektnost in čut do sočloveka? To naši prostovoljci premorejo! Želim vsem prijetna, zadovoljna, v okviru ukrepov, božično, novoletna praznovanja ter zdravo in polno optimizma, novo leto 2022.

Zlatko Martin Marušič, predsednik PZDU Severne Primorske

E- oskrba

Leta 2015 sem se z Martinom Tothom, zdravnikom, ki nam še vedno pomaga in stoji ob strani pri vseh težavah in izzivih, udeležila sestanka na Telekomu glede e – oskrbe. Kot novopečena podpredsednica sem bila namreč zgrožena ob spoznanju, da več kot 600 oseb v letu umre zato, ker nimajo nikogar, da bi jim pomagal; če pa preživijo, je njihovo zdravljenje dolgotrajno. Že takrat sem si dejala, da je to področje, ki ga moramo podrobneje proučiti znotraj programa **Starejši za starejše**, ki poteka pod okriljem naše organizacije. Kar nekajkrat sem se udeležila strokovnih srečanj, na katerih so nam razložili sistem e-oskrbe, ki je poznana in prilagojena v večini Evropskih držav in nudi pomoč ljudem ki so sami, v primeru da se jim zgodi nesreča. Težave na terenu mi je predstavila vodja našega programa **Rožca Šonc**, na teh srečanjih pa sem spoznala vse tegobe, ki se pojavljajo in še bolj spoznala potrebo po taki oskrbi. Če je naša Rožca duša programa SzS, sem spoznala dušo e-oskrbe na daljavo, Petra Pustatičnika s Telekomom in družno smo se prijavili na razpis **za sredstva s strani evropskih socialnih skladov**. Morebitna uspešna prijava bi pomenila veliko pomoč pri oskrbovanju in pomoči ljudem ki so sami, Telekom pa bi jih oskrbel z visoko razvito napravo, ki bi nudila takojšnjo pomoč. Ne glede na dejstvo, da je naša **Dijana** s pomočjo strokovnega sodelavca s Telekomom, vzorno pripravila prijavo na razpis, je bila vložena pritožba in preden se je dokončno razrešila, smo dobili obvestilo, da je **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti obvestilo evropski socialni sklad, da sredstva niso potrebna**. Ne bom nadaljevala v tej smeri, ker me preveč boli! Pisali smo na vse mogoče naslove, odgovorov pa seveda nismo prejeli in potem se pojavi Covid, ko bi bila taka oskrba na daljavo še kako potrebna. Poiskali smo novo pot, saj smo sklenili, da ne odnehamo! Na pomoč je priskočilo kar nekaj županov, saj želijo s svojimi socialnimi komisijami, zagotoviti

starejšim varnejše življenje. Toda Občine so različno premožne in vse prispevkov enostavno ne zmorejo. Razmišljali smo dalje in rešitev našli v **Zakonu o dolgotrajni oskrbi**. Zdaj pričakujemo, da bodo pri uresničevanju take pomoči na terenu v veliko pomoč naši prostovoljci, ki ljudi poznajo, poznajo njihove težave in potrebe. Imamo mrežo in okoli 3.500 njih, ki dnevno hodijo po samotnih poteh in nudijo pomoč pomoči potrebnim in jim nesebično krajšajo ure samote. Največ pa je vredno spoznanje, da jim ljudje zaupajo, da jih že danes oskrbujejo z zdravili, s prehrano, jim pomagajo pri nakupih, sprehodih in jim krajšajo čas z branjem. **In pri e-oskrbi največ šteje zaupanje**, saj se bodo le tako naši oskrbovanci odločali zanj in verjeli v dobrohotno pomoč in ne nasedali izmišljotinam o prisluhih, sevanju in drugim lažnim informacijam. Le z roko v roki in zaupanjem bomo zmogli zakorakati do boljše medsebojne povezanosti, stopiti v korak z digitalizacijo, ki vse bolj prodira v naš vsakdan in pomagali pomoči potrebnim ne glede na njihov socialni status, na razvitost občine in ne glede na pokrajino v kateri živijo.

Vera Pečnik, podpredsednica ZDUS

E-oskrba starejših oziroma elektronska oprema, ki omogoča samostojno življenje oseb v visoki starosti, je že dolgo ena od prioritet v programu naše zveze in v zahtevah, ki jih, v korist svojih članov in vseh starejših oseb v Sloveniji, naslavljamo pristojnim vladnim resorjem. Preprečiti želimo številne prezgodnje smrti in zmanjšati pritisk na zdravstvo zaradi poškodb. Možnost opozorila na trenutno zdravstveno težavo, slabo počutje, padec, je za mnoge starejše osebe neizpolnjena želja. Za nekatere pa tudi strah pred nečem novim. Ko se možni uporabniki seznanijo z napravo in njenim delovanjem, je hitro jasno, da je strah odveč. Tistemu, ki jih informira ali spodbuja k taki rešitvi, morajo zaupati

ker drugače informacijo doživljajo kot del oglasnih sporočil s katerimi se dnevno srečujemo. Če je človek slaboten, že sama hoja po stanovanju predstavlja napor, saj ni več zanesljiva. Če pa živi sam, v elektronskem spremljevalcu/senzorju/ dobi najboljšega pomočnika za klic na pomoč, če pride do težav, predvsem padca. Senzor v stanovanju, povezan z nekim centrom za pomoč, lahko reši življenje. O tem sem poučila svoja starejša sorodnika, ki živita sama v hiši. Otroci so odrasli in odšli v svet. Z leti sta postala slabotnejša in mož je že večkrat padel. Sam ne more ponovno vstati, žena pa je prešibka, da bi mu nudila pomoč. V takem primeru po telefonu pokliče reševalce. Oba živita v stalnem strahu, kako bi si lahko pomagala, če bi bila sama doma. Telefona namreč človek v stanovanju ne nosi s seboj na vsakem koraku. Možnosti ureditve stanovanja z opremo za spremljanje gibanja in opozarjanja na daljavo pa sta se zelo razveselila in jo vidita kot edino pravo rešitev za svoje razmere.

Jožica Puhar, podpredsednica

O e-oskrbi sem prvič slišal pred kakimi petimi leti, ko se je naša podpredsednica **Vera Pečnik** udeležila predstavitve tega projekta na Telekomu. Ko sva se med drugimi aktualnimi zadevami dotaknila tudi e- oskrbe, sem se, tako kot je v moji navadi, takoj ogrel za projekt in že snoval morebitno navezavo z našimi prostovoljkami v programu Starejši za starejše, ki je leto kasneje prejel **priznanje Evropskega Parlamenta, Državljan Evrope**. Ko mi je pripovedovala, koliko smrtnih žrtev terjajo padci v domačem okolju in prepozna pomoč reševalcev, sem se zamislil- koliko življenj pravzaprav lahko reši taka sofisticirana, drobna naprava, ki jo uporabnik nosi na zapestju, ali pa okrog vratu!? Naslednje mesece smo iskali sogovornike in morebitne partnerje za oživitve projekta, vendar smo bili pri e – oskrbi neuspešni. Pripravili smo razpisno dokumentacijo in jo poslali na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, saj je Evropska unija razvezala mošnjiček za države članice, ki bi v svojih programih implementirale tovrstne projekte. Žal, se ni izšlo po naših pričakovanjih, saj so na MDDSZ EM ocenili, da Slovenija ne potrebuje take pomoči. **Si lahko predstavljate, kako bi bilo, če bi na resornem ministrstvu prepoznali prednosti e – oskrbe preden smo padli v brezno Covida?** Še sreča, da se je v času zaostrenih pogojev in socialne odmaknjenosti začela v Državnem Zboru ognjevitna razprava pri sprejemanju Zakona o dolgotrajni oskrbi, kjer smo v hipu prepoznali našo priložnost, da so lahko oskrbovalci upravičencem tudi naše prostovoljke. Med številnimi aman-

dmaji ki smo jih naslovili na predlagatelje Zakona smo pomislili tudi na prostovoljke in e – oskrbo. Pogovori so stekli, usklajujemo se z zainteresiranimi skupinami, in ob izteku leta lahko le zaželim temu nadvse humanemu projektu, ki bo kvalitativno dvignil zdravstveno preventivo najranljivejše skupine - t.j. upokojencev, ki pretežno živijo sami - čim več uspeha in čimprejšnjo realizacijo v vsakdanjem življenju..

Janez Sušnik, predsednik ZDUS

Skoraj petindvajset let bo tega, ko sem prvič slišal za projekt tele-medicine in takrat sem sam pri sebi dejal, Wau! Nedolgo zatem se je, ne glede na oddaljenost bolnika od zdravnika specialista, že uveljavilo t.i. drugo mnenje, ali »second opinion,« in prvi ki je zaoral v ledino neodkrita in neraziskanega področja boljše informiranosti bolnika, je bil moj prijatelj, izvrsten zdravnik - kardiokirurg, **prof. dr. Borut Geršak**. Takrat mi je razlagal reči, ki so danes samoumevne in za pionirji, ki so medicinski digitalizaciji odstranili neznana področja rabe svetovnega spleta se je zabrisala prvotna sled. **Spominjam pa se, da mi je prav profesor Geršak takrat razlagal o nekih sofisticiranih mobilnih telefonih, na katerih bo posebna tipka, ki bo priklicala takojšnjo pomoč, če boš nanjo pritisnil. Ni bil zelo daleč, kajne?**

V teh dobrih dvajsetih letih se je digitalizacija na tem področju tako posodobila, da se nam tisti čas, čas ob vstopu v novo tisočletje, zdi že prazgodovina. **Evropa danes razvija projekt EU4Health 2021-2027, vizijo za bolj zdravo Evropsko unijo**, ki predstavlja ambiciozen odziv članic zveze na pandemijo, saj je ta močno zarezala v osebne odnose med zdravnikom in pacientom, med negovalcem in pomoči potrebno osebo, skratka, na vse starejše bolnike, zdravstveno osebje ter zdravstvene sisteme v Evropi. Novi program **EU4Health** bo presegel krizno odzivanje in obravnavno fleksibilnost zdravstvenih sistemov. Zagotovil bo financiranje upravičenim subjektom, zdravstvenim organizacijam in nevladnim organizacijam iz držav EU ali držav, ki niso članice EU, vendar so s programom povezane. EU namerava v ta projekt vložiti 5,3 MRD EUR za projekte, ki bodo dopolnjevali osnovni smoter EU v državah članicah z njihovimi notranjimi politikami.

Za večjo, bolj razširjeno uveljavitev e- oskrbe v Sloveniji se torej ne bojim! Napovedujem ji celo svetlo prihodnost, seveda v duhu partnerskih odnosov med NVO kakršna je ZDUS, in resornim ministrstvom MDDSZ EM ter partnerjem Telekomom, s katerim smo razvili odlično sodelovanje.

Črt Kanoni, odgovorni urednik in odnosi z javnostmi ZDUS

Kako deluje E-oskrba?

Človekove pravice za vse starosti (Mednarodna konferenca)

Starejši morajo biti videni, slišani in polnopravni člani naših družb

Slovenija je v vlogi predsedujoče države EU obravnavo demografskih izzivov postavila visoko na seznam predsedovanja Svetu Evropske unije. Konferenca »Človekove pravice za vse starosti – spodbujanje vseživljenjskega vidika in medgeneracijskega sodelovanja za spoprijemanje s starizmom« je opozorila na težave, s katerimi se soočajo starejši (pa tudi mlajši), saj se s tem predsodkom soočajo vse generacije ljudi.

Na konferenci, ki jo je 18. novembra 2021 pripravilo **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS v sodelovanju z AGE Platformo in ZDUS**, so se najprej posvetili starizmu, ki se v družbi pojavlja v vlogi stereotipov predsodkov in različnih pojavnih oblik diskriminacij. Naše ključno sporočilo v okviru odzivanja na demografske izzive je bilo, da je že od rojstva dalje potrebno vlaganje v človeški kapital. S takim zavedanjem bomo presegli ozko gledanje na posamezne generacije ter pripomogli k odpravi starizma.

Minister **Janez Cigler Kralj** je v svojem nagovoru opozoril, da »starizem zmanjšuje kakovost človekovega življenja, povečuje socialno izolacijo in osamljenost«, in dodal, da »zagotavljanje polnega sodelovanja starejših v družbi med drugim pomeni, da so starejši videni, slišani in polnopravni člani naših družb kot posamezniki in kot skupina«.

Podpredsednica Evropske komisije **Dubravka Šuica** je dejala: »Bistveno je, da spodbujamo razumevanje, solidarnost in odgovornost med generacijami ter se borimo proti diskriminaciji vseh starostnih

skupin. To krepi naše skupnosti in demokracijo ter jih naredi primerne za prihodnost.« Evropska komisarka za enakost **Helena Dalli** pa je poudarila, da »graditi Unijo enakosti pomeni, da v njej ni prostora za starizem.« Pri iskanju rešitev za spoprijemanje s starizmom smo se osredotočili na vseživljenjski vidik staranja in medgeneracijsko sodelovanje. Staranje ni samo domena starejših in vlaganja skozi življenje vplivajo na življenje v zrelih letih. Govorci so se strinjali, da bo v prihodnje treba več vlagati v krepitev dejavnosti, v katerih bodo sodelovale različne generacije. S krepitvijo sodelovanja in solidarnosti v družbi bomo spodbudili medsebojno razumevanje ljudi različnih starosti in tako pripomogli k omejevanju starizma. Strokovnjakinje in strokovnjaki so za učinkovito spopadanje s starizmom opozorili tudi na prilagoditev zakonodaje in politik, spremembe na področju izobraževanja ter izvajanje različnih medgeneracijskih aktivnosti.

Ebbe Johansen, predsednik AGE Platform Europe, je dejal, da je staranje priložnost, naraven proces in vseživljenjska izkušnja. »Sprejemanje življenjskega vidika staranja bo okrepilo naše sodelovanje z mlajšimi in nam pomagalo razumeti različnost med starejšimi. Le tako bomo lahko oblikovali družbo, v kateri bomo v celoti uživali svoje pravice v vseh starostnih obdobjih.« **Janez Sušnik**, predsednik ZDUS, pa je opozoril, da se s staranjem kopičijo posledice pretekle diskriminacije in izključenosti, ter poudaril, da »vseživljenjski vidik spreminja dojemanje starosti. Izkušnje preteklosti in sedanjosti so rezultat naših lastnih odločitev, pa tudi širših družbenih in gospodarskih okoliščin«.

Podpredsednica ZDUS **Jožica Puhar** je v zaključnem nagovoru izrazila zahvalo slovenskemu predsedovanju Svetu EU, ker je vključilo to temo v program skupnih aktivnosti. Izpostavila je, da gre za primer dobrega sodelovanja države, strokovnjakov in njihovih institucij ter nevladnih organizacij ter zagotovila podporo prizadevanjem mednarodnih institucij za dobrobit starejših in preprečevanje starizma. **»Že sprejeti mednarodni dokumenti in njihove zaveze so pomembno vodilo in opora tudi našemu delu,«** je dejala. **»Aktualne aktivnosti, od katerih pričakujemo rezultate, sta Zelena knjiga EK, ki naj bi postala obvezujoča Bela knjiga, ter oblikovanje mednarodnega pravnega akta za zaščito pravic starejših - konvencije, kar obravnava Odprta delovna skupina za staranje Združenih narodov in države EU bi morale to bolj smelo podpreti.«** Izpostavila je še širjenje ozaveščenosti o prisotnosti starizma, njegovih pojavnih oblikah in posledicah, ter krepitev medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti. **»Večje zavedanje starejših o njihovih pravicah, ki se mnogokrat niti ne zavedajo, da so te kršene, lahko dosežemo z ozaveščanjem starejših na sprejemljiv način. Prizadevanja za čim večjo digitalno opismenjevanje pa ne smejo povečati diskriminacije starejših,«** pa je bila njena zaključna misel.

ČK, foto Age Platforme

Sklepni del konference z nagovorom podpredsednice ZDUS, Jožice Puhar

»Spodbujanje življenjske perspektive in medgeneracijskega sodelovanja za boj proti starizmu«

Spoštovane gospe in gospodje!

Dovolite mi, da v imenu ZDUS, ki deluje v interesu vseh starejših ljudi v Sloveniji, izrazim zahvalo slovenskemu predsedovanju Svetu Evropske unije, ker ste vključili obravnavano temo v program skupnih aktivnosti. To je eden od primerov dobrega sodelovanja države, strokovnjakov in njihovih institucij ter nevladnih organizacij (NVO). Zahvala gre Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, nosilcu te konference, ki je omogočilo uresničitev dogodka in hvala soorganizatorju AGE Platform ter njegovemu sekretariatu za pomoč. Izkoriščam to priložnost in še enkrat čestitam AGE platform za jubilej, 20. letnico dela, ki jo praznujemo letos. Vsem želim nadaljnje uspešno skupno delovanje! V naši zvezi podpiramo prizadevanja Evropske komisije, Evropskega parlamenta, OZN, nevladnih organizacij in drugih mednarodnih organizacij pri naslavljanju izzivov, ki so bili danes obravnavani. Že sprejeti dokumenti ter njihove zaveze so pomembno vodilo in opora našemu opravljenemu in prihodnjemu delu.

Na pomembne vidike našega bodočega skupnega delovanja ste že opozorili, spoštovani govorci. Vaše sugestije bodo gotovo imele mesto v naših zaključkih. Vendar želim poudariti nekaj izhodišč, ki so se pokazali kot aktualni tudi v okolju, v katerem sama delujem! Imamo nekaj mednarodnih instrumentov, ki nam že kažejo poti naprej: **Zelena knjiga** Evropske komisije, za katero pričakujemo, da bo prerasla v zavezujočo Belo knjigo. **Odprta delovna skupina za staranje** Združenih narodov, ki si prizadeva oblikovati konvencijo za zaščito človekovih pravic starejših. Državam Evropske unije predlagamo, da bolj smelo prevzamejo pobudo za odpravljanje praznin v zakonodajah, ki urejajo zaščito človekovih pravic in se odločneje zavzamejo za pridobitev mednarodnega pravnega instrumenta, ki bo ščitil tudi človekove pravice starejših in pomembno omejeval razraščanje starizma. Zakoreninjenega predsodka, ki ni omejen le na starejše. **Širjenje ozaveščenosti o njegovi prisotnosti, pojavnih oblikah in posledicah je ena od pomembnih nalog v prihodnjih letih.**

Konferenca je potrdila, da je pot naprej krepitev medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti, saj gre za pomembni orodji pri omejevanju starizma. To omenjajo tudi druge NVO pri nas, s katerimi smo

Državam Evropske unije predlagamo, da bolj smelo prevzamejo pobudo za odpravljanje praznin v zakonodajah, ki urejajo zaščito človekovih pravic in se odločneje zavzamejo za pridobitev mednarodnega pravnega instrumenta, ki bo ščitil tudi človekove pravice starejših in pomembno omejeval razraščanje starizma. Zakoreninjenega predsodka, ki ni omejen le na starejše.

se posvetovali. Povezovanje različnih starostnih skupin ob temah, ki so v središču zanimanja vseh, vidijo kot bistvene dejavnike in orodja spopadanja s starizmom. Širiti in financirati moramo programe medgeneracijskih aktivnosti, ki vključujejo vsebine spontanega interesa in skupnih dejavnosti starejših oseb ter drugih, posebej mladih ljudi, pravijo. Tak primer so podnebne spremembe in prizadevanja za ohranjanje naravnih virov. **Pristop vseživljenjskega vidika kaže, da zgodnje oblikovanje odnosa do starejših in staranja lahko prepreči pojav starizma, saj se oblikuje že v družini, varstvenih ustanovah in izobraževalnih procesih, zato moramo na tem graditi ozaveščenost, vse sodelujoče v te procese pa opremiti s potrebnimi znanji in didaktičnimi metodami.**

Spremeniti moramo izrazoslovje za starejše osebe, saj slabšalni nazivi, ki so danes v rabi, predvsem v javnih nastopih in v medijih, podpirajo stereotipe in predsodke - gradnike starizma. **Večje zavedanje starejših, ki se včasih niti ne zavedajo da so diskriminirani, bomo dosegli tako, da se bodo seznanili z znanjem o človekovih pravicah, učni in izobraževalni proces pa približali psihofizičnim zmožnostim sprejemanja.**

Prizadevanja za čim večjo uporabo digitalnih orodij, tudi med starejšimi, ne smejo povečati diskriminacije tistih, ki tega ne zmorejo, ali za to nimajo pogojev. **Pristopi k obravnavi staranja naj temeljijo na ugotovitvah gerontološke znanosti. Izobraževati moramo več strokovnjakov tega področja. Nujna je tudi podpora drugih strok, ki se ukvarjajo z razvojem izobraževalnih in učnih metod ter komunikacijskimi veščinami.** Potrebujemo tudi več podatkov in raziskav, temeljnih in aplikativnih, na nacionalni in evropski ravni.

Gospe in gospodje!

Iz že sprejetih zavez in sporočil današnje konference **je očitno, da morajo tudi države oblikovati vključujoče politike, ki bodo temeljile na človekovih pravicah za vse, ki bodo povezovale ljudi različnih starosti in ne bodo povzročale konfrontacije njihovih interesov in potreb.**

Dogovor med generacijami naj bo osnova za dograditev socialnih sistemov ter zakonodajnih in programskih aktivnosti.

Hvala za vašo pozornost, Jožica Puhar

Sklepne ugotovitve konference

Spodbujanje vseživljenjskega vidika in medgeneracijskega sodelovanja za spoprijemanje s starizmom, 18. november 2021. V politike, ki urejajo področje staranja tako na državni ravni kakor na ravni EU, je potrebno vključiti vseživljenjski vidik in pristop k staranju, ki temelji na pravicah.

Izvajanje evropskega stebra socialnih pravic in vseh ukrepov, ki bodo predlagani na podlagi Zelene knjige o staranju, mora temeljiti na teh dveh pristopih. Odsotnost celovitega pristopa k staranju, ki bi temeljil na človekovih pravicah, je ključni izziv, ki bi ga moral obravnavati tudi prihodnji trio predsedujočih držav Svetu EU in Evropska komisija.

Ob zavedanju, da je starizem zelo razširjen in družbeno sprejet predsodek ter glavni razlog za kršitve človekovih pravic starejših in mlajših oseb, **je treba sprejeti učinkovite ukrepe proti starizmu** ter podpirati različne dejavnosti in kampanje za ozaveščanje o njegovih negativnih posledicah.

Ob upoštevanju dokazov o diskriminaciji na podlagi starosti in njenih posledic je potrebno izboljšati naše zakone, politike in mednarodne mehanizme za varstvo človekovih pravic. Države članice EU naj te sklepe uporabijo kot izho-

dišče za nadaljnjo orientacijsko razpravo v EU in zunaj njenih meja, kako se spoprijeti s starizmom in starostno diskriminacijo. Za reševanje navedenih izzivov moramo okrepiti prizadevanja na ravni EU in v okviru **Odpрте delovne skupine OZN** za staranje, za pravno zavezujoče mednarodno orodje na področju človekovih pravic starejših, ki bi okrepilo varstvo človekovih pravic starejših in Odpрте delovni skupini omogočilo izpolnjevanje njenih nalog. Zato morajo Evropska komisija, države članice in civilna družba sodelovati in uporabiti vsa ustrezna orodja **za spodbujanje**

medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti, vključno z možnostmi za usposabljanje, izobraževanje in sodelovanje med mladimi in starejšimi, ki so ključne strategije za odpravo starizma. Spodbujamo prihodnji trio predsedujočih držav Svetu EU, naj nadaljuje delo na področju politik o staranju, ki temeljijo na človekovih pravicah, vseživljenjskem vidiku, medsektorskem pristopu in priznavanju prispevka starejših v družbi.

*Slovensko predsedstvo Svetu EU,
Age Platform Europe in ZDUS,
foto, Sergiu Vălenas, Unsplash*

Delovanje ZDUS v mednarodnem okolju

Izvajanje programov društev in zvez ter poročanje o dogodkih, delu, izzivih ali ovirah, je bogat vir informacij in gradnik naše zveze za promocijo aktivnega staranja doma in v mednarodnem okolju. Naš program »Starejši za starejše« je že zdavnaj prodrl v evropski prostor. Letos pa je vodja programa gospa Rožca Šonc iz rok predsednika države Boruta Pahorja končno le prejela državno odlikovanje. Še enkrat čestitke!

Naše dobre prakse iz aktivnosti »na terenu« širimo v države Evrope in v širši mednarodni prostor. Na sestankih evropske federacije EURAG, ki presega okvire EU, sem letos na vseh srečanjih, ki so bila mesečna po Zoom, poročala o dogajanjih v naši državi in položaju starejših, vzdrževanju socialnih stikov, dostopnosti do sto-

ritev, počutju, ovirah ipd. S takimi sporočili sem se na vabilo vključila v srečanje članic Ekonomsko socialne komisije ZN za Evropo, na sestanek z OECD, sodelovala na delavnici AGE o človekovih pravicah, na razgovoru z EP poslanci, bila sem v delovni skupini za pripravo letos sprejete Strategije AGE do leta 2025 in Črt Kanoni v delovni skupini za pripravo Komunikacijske strategije. Rosvita Svenšek dela v AGE delovni skupini za dostojanstveno staranje, Nika Antolašić in Sabina Črnica se vključujeta v kampanjo boja proti revščini, širokemu krogu članov posredujemo AGE izjave za javnost ... Z Dijano Lukič sva izpolnili vrsto vprašalnikov in izdelali poročila, ki jih zbira AGE, Evrocarrers, Help Age International, naš center nevladnih organizacij in druge asociacije, ki spremljajo uresničevanje zavez iz mednarodnih dokumentov, kamor

je pristopila tudi Slovenija in se nanašajo na starejše. Nekatere stvari iz naših poročil so bile vključene v pripravljene elaborate in njihove javne objave. Boste rekli: »To je daleč od nas, zanima nas, kaj se dogaja tu pri nas in kako lahko tu živimo«. Pa to seveda ni vsa resnica v tem svetu hitrega razvoja in vsestranske povezanosti v komunikacijah in vplivu. Poročila in druge prispevke mreže nevladnih organizacij uporabijo za zastopanje starejših pred evropskimi institucijami in odločevalci ter širše. To, kar predlagajo ali zahtevajo od odločevalcev - če pogledamo le Evropsko komisijo in Evropski parlament, v marsičem doživlja uresničevanje v njihovih stališčih in usmeritvah, direktivah. Izkušnje iz različnih držav uporabljajo za pripravo predlogov predpisov in priporočil, ki vplivajo na vsakdanje življenje vsakega izmed nas.

Naj omenim odločitve Evropske komisije in njene predsednice Uršule von der Leyen, ki je pod pritiskom informacij iz držav članic, o tem, kaj vse se dogaja na področju oskrbe starejših v času Covid krize, odločno podprla prizadevanja za spremembe, v okviru EU bo več pozornosti namenjeno skrbi za starejše ljudi, ki bodo vključevale potrebne spremembe v dolgotrajni oskrbi. Z Rosvito Svenšek sva nedavno na vabilo AGE sodelovali na delavnici o poti do stra-

tegije dolgotrajne oskrbe v EU. Na dnevni red so dali primer Slovenije – stanje, pristope in pričakovanja ljudi na tem področju. V razpravi se je pojavila vrsta pobud za ukrepanje EK, ne glede na to, da je pripravila zakonov v pristojnosti držav članic. Tudi na mednarodni konferenci, o kateri pišemo, smo številnemu občinstvu, prisotnemu na Zoom povezavi (preko 200 udeležencev ...), uspeli z različnih vidikov osvetliti pojav starizma in možna orodja za spoprijemanje z

njim. Pojav je močno prisoten tudi v naši družbi, zavedanja o njem pa zelo malo. Z oblikovanimi zaključki smo naslednji trojki predsedujočih dali pobudo, da izzive starizma obravnava kot osrednje tudi v času svojega mandata in sporočili, da pristop k staranju temelji na človekovih pravicah, spodbujati mora medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost, ter upoštevati celotni življenjski tok posameznika.

Jožica Puhar, podpredsednica

Jesensko zasedanje Skupščine AGE platform

Organi AGE zasedajo 2 krat letno. Letošnji jesenski zasedanja sta bili 19. septembra Upravni svet (US) in 17. novembra redna skupščina. Oba dogodka sta bila izvedena po Zoom povezavi.

Sestanka US 19. 9. se iz zdravstvenih razlogov nisem mogla udeležiti. Na zasedanju skupščine 17. 11. pa sem bila prisotna. Dnevni red je imel 11 točk, od katerih jih je 5 z odločanjem oz. glasovanjem. Med ostalimi je bilo tudi kratko slavnostno obelježje 20-letnice obstoja te organizacije oz. mreže organizacij starejših in za starejše iz držav Evropske unije (EU), z navedbo mejnikov in dosežkov v teh dveh desetletjih.

Poleg formalnosti s sprejemom dnevnega reda in poročila z zadnje skupščine smo odločali še o sprejemu novih članic in finančnih zadevah. Druge točke so bile bolj seznanitev: izvajanje delovnega programa v tekočem letu s pogledom v 2022, spremembe in prilagajanje delovnih metod in delovnih skupin, komunikacijska strategija in utrjevanje povezav s članicami, načrt za pridobivanje donatorjev in razprava o delovanju iniciativne skupine za solidarnost med generacijami v Evropskem parlamentu, o kateri je poročal naš poslanec Milan Brglez.

Letošnji program AGE je razdeljen na tri nivoje: naloge v okviru EU, naloge v okviru Združenih narodov (ZN) in naloge na notranjem planu AGE.

Na nivoju EU so poudarili: Pot k Strategiji enakosti staranja, ki naj prinese oblikovanje politik, ki imajo to v središču pozornosti ob upoštevanju Evropske socialne listine in temeljnih pravic; odziv na Zeleno knjigo ter letna konferenca na temo starizma, ki je bila organizirana v Sloveniji (o tem po-

ročamo posebej). Drugi sklop evropskih nalog so postopki za nov model dolgotrajne oskrbe, kjer naj bi AGE prenovil svoj pristop in s partnerji izvedel potrebno kampanjo za spremembe. Tretje področje na EU ravni je AGE Barometer, kamor smo tudi mi prispevali ocene stanja v Sloveniji, s posredovanjem ugotovitev institucijam EU ter priprava posodobljenega skupnega Poročila o okrevanju po Covid-19.

Nivo delovanja v okviru ZN predstavlja nadaljevanje nalog za boj proti diskriminaciji starejših in podporo članicam za zagotavljanje priprave mednarodne konvencije za zaščito pravic starejših, kar bo možno še bolje argumentirati po diskriminatornih dogajanjih v času Covid-19. Naloge na notranjem planu vsebujejo že izvedeno pripravo in sprejem Strategije od 2022 do 2025, pridobivanje novih članic, izboljšanje povezav z obstoječimi, delo na vzdržnosti financiranja, vključno z iskanjem donatorjev. Celotni program dopolnjujejo raziskovalni projekti, ki jih izvajajo strokovni delavci v sekretariatu na osnovi uspešnih prijav na razpise, največ Evropske komisije (EK) in nekaterih fundacij. Povezavo vseh treh nivojev pa predstavlja ustrezno, izpolnjeno komuniciranje in izvajanje strokovno administrativnih del.

Izvajanje programa je finančno pokrito, brez izgube. V 80 % ga financira EK, to je za politični, vsebinski del nalog, ki morajo biti vsako leto prijavljene in odobrene. 20 % mora zbrati AGE, vendar članarina tega ne pokrije. Možnosti se povečujejo s projekti, z racionalizacijo poslovanja in s pomočjo nekaterih donatorskih sredstev. Prispevek k pozitivnemu poslovanju je tokrat prineslo tudi celoletno izvajanje sestankov preko Zoom povezave.

Jožica Puhar, podpredsednica ZDUS.

Za prihodnje leto AGE planira 4 % povečanje planiranih sredstev in pri tem računa na povečan delež za politični del programa in zmanjšanje pri projektih. Program, ki je v izvedbi v letu 2021, se bo glede na aktualnost nadaljeval v letu 2022, s potrebnim posodabljanjem in z vnašanjem novih elementov spremljanja, obravnav in poročanja pri določenih nalogah ter z vključevanjem aktualnosti po razpravah o prihodnosti Evrope. V naslednjem letu se obeta tudi sprememba v sestavi in delovanju delovnih skupin. Število stalnih bo zmanjšano, oblikovanih pa bo več ad hoc skupin za delo na aktualnih temah z vključevanjem ustreznih oseb iz članskih organizacij. AGE pospešeno dela na pridobivanju novega članstva. Na tej skupščini smo sprejeli šest novih članic in eno organizacijo opazovalko. Večina zdaj vključenih je iz sestava takih, ki delajo za starejše, z izjemo Latvijske zveze upokojencev.

Jožica Puhar, podpredsednica

Spoštovane bralke in bralci revije ZDUSPlus!

Globoko smo zakorakali v zadnji mesec leta 2021, veseli december, ki je tudi letos – podobno kot je bil lani – drugačen in zaznamovan predvsem s preventivnimi antikovid ukrepi in še vedno zelo prisotnim socialnim distanciranjem.

Dejstvo je, da sta bili zaradi kovid pandemije zadnji dve leti našega življenja povsem spremenjeni in če smo z razvojem cepiv že mislili, da vidimo luč na koncu tunela, se ta luč sploh v zadnjih mesecih precej odmika, tudi zaradi še vedno velike neprecepčnosti prebivalstva in zaradi nenehnega mutiranja virusa.

A prisoten virus ni edina sprememba, ki je že in še bo vplivala na naša življenja. Zlasti v prihodnjih letih bo na naša življenja izredno vplivala tudi sprejeta zaveza EU, da do leta 2030 emisije toplogrednih plinov zmanjša za 55 % v primerjavi z letom 1990, do leta 2050 pa postane v celoti brezogljična družba in s tem prva podnebno nevtralna celina.

V ta namen v Evropskem parlamentu trenutno že obravnavamo zakonodajni paket "Pripravljeni na 55" (angleško: FIT FOR 55), ki pomeni pravo energetska in tehnološko revolucijo v EU. V zadnjih 30 letih nam je sicer izpuste že uspelo zmanjšati za 25 %, a slednje le pomeni, da bodo v naslednjih 9 letih potrebne še bolj odločne in bistveno trše poteze ter pogum za doseg zastavljenega cilja, da torej izpuste dodatno zmanjšamo še za 30 %.

Pri dokumentu Pripravljeni na 55 (FIT FOR 55) gre za obsežen paket 12 uredb, ki so medsebojno tematsko povezane. Predlogi in načrtovani ukrepi pokrivajo vsa pomembna področja, ki so ključna za hitrejše zmanjševanje toplogrednih plinov v naslednjem desetletju - uvedba trgovanja z emisijami v novih sektorjih in poostreitev obstoječega sistema EU za trgovanje z emisijami, večja uporaba energije iz obnovljivih virov in zmanjševanje ter postopna ukinitve fosilnih goriv, večja energijska učinkovitost, hitrejše uvajanje nizko emisijskih načinov prevoza itd. Skupaj s potrebno infrastrukturo in gorivi lahko govorimo o elektrifikaciji prometa ter uporabi vodika v ladijskem, letalskem in tovarniškem prometu, uskladitvi davčnih politik s cilji Evropskega zelenega dogovora, ukrepov za preprečevanje selitve

Franc Bogovič

virov CO₂ ter orodjih za ohranjanje in razširjanje naših naravnih ponorov ogljika ter učinkoviti rabi energije v stavbah. Pri vsem tem se postavlja tudi vprašanje jedrske energije ter tudi rabe gozdov in kmetijskih zemljišč. Na podlagi paketa Pripravljeni na 55 se bo za vsako državo točno določilo na kakšen način bodo zmanjševale izpuste, kako se bodo ukinila fosilna goriva itd. Moramo se zavedati, da je energetska raznolikost med državami zelo velika, tudi energetske danosti so povsem različne. Če za primer vzamemo Poljsko, ki večino svoje energije pridobi iz fosilnih goriv, ne moremo pričakovati, da bo tako hitro in brez ovir prešla na obnovljive vire energije kot nekatere druge države članice. Države na severu in zahodu že zdaj bistveno večji odstotek svoje energije pridobijo iz obnovljivih virov, zato ti cilji zanje že zdaj niso tako oddaljeni in težko dosegljivi. Države v srednji in vzhodni Evropi pa imajo bistveno manj pasovnega vetra, ki omogoča postavitve konkurenčnih vetrnih elektrarn, ki jih je veliko v pasu ob atlantski obali in ob obali Severnega ter Baltskega morja. Države vzhodne in srednje Evrope so tudi ekonomsko šibkejše, zato v preteklih letih niti njihova gospodinjstva niti gospodarstvo niso zmogla plačevati tako velikih dajatev za prehod na obnovljive vire energije pri plačilu računa za električno energijo. V Nemčiji, na Danskem, Nizozemskem in še v nekaterih državah so zaradi teh dajatev že sedaj cene električne energije tudi do 100 % višje kot v Sloveniji. Cilja zmanjšanja toplogrednih izpustov za 55 % do leta 2030 in prehoda v ogljično nevtral-

no družbo do leta 2050, ki smo si ju zadali, dejansko zahtevata popolno preobrazbo družbe kot celote, ki pa bo tudi iz stroškovnega vidika zelo draga. Zame je ključnega pomena, da se izognemo t. i. energetske revščini gospodinjstev, ki ne bodo mogla plačevati bistveno višjih stroškov energentov, in pazimo, da tudi gospodarstvo ne bo izgubilo na svoji konkurenčnosti. Prav zaradi tega je del paketa "Pripravljeni na 55" tudi ustanovitev posebnega sklada, ki bo omogočal pravičnejši prehod za vsako državo posebej. Nemčija je ena izmed držav, ki izredno velik odstotek svoje energije že zdaj pridobi iz obnovljivih virov, vseeno pa bo ta prehod na bolj zeleno energijo račun za električno energijo za povprečno gospodinjstvo povečal za okoli 800 evrov letno oziroma okoli 67 evrov na mesec. To je znesek, ki si ga danes marsikatero slovensko gospodinjstvo zelo težko privošči, kaj šele gospodinjstva v Romuniji, Bolgariji. Vse države EU preprosto niso dovolj ekonomsko močne, da bi prenesle stroške takšnih prehodov. Za Slovenijo bo gotovo pomembno tudi vprašanje jedrske energije, ki se za zdaj uvršča v nekakšno sivo cono. Zagotovo nam morata biti cilj energetska samozadostnost in stabilnost omrežja. Drugi blok krške nuklearke bi brez dvoma odigral ključno vlogo pri zagotavljanju stabilne in konkurenčne oskrbe z električno energijo.

Res je, v EU smo si postavili zelo ambiciozen in enoten evropski cilj in strategije. Čas, ki bo potreben za doseg tega cilja, bo med državami članicami EU sicer različen, a dejstvo je, da bomo prehod in energetska revolucijo v končni fazi občutili vsi, tudi v svojih denarnicah. Zato je nujno, da pri tem prehodu najbolj ne obremenimo ravno najšibkejših.

Poslanec v Evropskem parlamentu
Franc Bogovič (SLS / EPP)

22. likovna kolonija v Izoli

Minili sta dve leti in končno smo dobili zeleno luč, da izpeljemo 22. likovno kolonijo v organizaciji ZDUS. Tako kot že leta nazaj, smo se pod vodstvom Eme Tibaut zbrali v našem hotelu Delfin v Izoli. Direktorica, mag. Nina Golob, nas je prijazno sprejela, nas presenetila z darilom in dobrimi željami, da nam uspejo likovna dela, ki bodo našla svoje mesto na stenah Hotela Delfin.

Kolonija je potekala po urniku, štiri dni. Vreme nam je bilo naklonjeno, saj je sonce pomagalo pri uresničevanju naloge, svetloba mediterana. Slikali smo v prostorih hotela in zunaj. Kljub pozni jeseni smo ujeli barve in svetlobo obmorskega sveta v tem času in pri delu zares uživali. Mag. Uroš Potočnik, akademski slikar, nas je v uvodnem predavanju popeljal od fotografije do slike. Fotografija je v zgodovini skozi stoletja služila tudi za izvedbo slikarskih nalog. Zbralo se nas je 39 iz vse Slovenije. Razdelili smo se v štiri skupine, vodje skupin so bili: Tomaž Kocuvan, Alojz Kreuh, Marija Pavlič in Ida Kocjančič. Gospod Uroš je pridno svetoval in nam slikarjem pomagal reševati zagate na naših platnih. Nastalo je veliko del, veliko poskusov prikaza svetlobe, nastala so kompozicijsko zelo zanimiva dela. Tudi mi smo obiskovali drug drugega in se ob pogledu na načine slikanja učili. Že v nedeljo zvečer smo imeli strokovni razgovor in predstavitev različnih del, kjer smo dobili napotke vsi, kako nadaljevati svoje delo, spoznali smo dela drugih in se poglobili v njihove slikarske probleme. V ponedeljek smo napotke praktično uporabili v sliki in dela končali. Ustrezno smo jih opremili za razstavo. Mentor je postavil razstavo in izbral tri slikarje, ki so osnovni problem naloge najbolj uspešno rešili. To so bili Irena Artač, Branko Gajšt in Zvonka Pacek. Nagrada nas vseh je, da smo lahko bili tu in ustvarjali.

Ob 17. uri smo prejeli zahvale za likovno ustvarjanje na koloniji, pozdravil nas je predsednik kulturne sekcije ZDUS gospod Franc Gombač in nas z Apelom in čevljarjem opozoril, da čevlje naj sodi le kopitar. Povedal je, da v Sloveniji slika 500 slikarjev upokojenec, da je od teh 39 slikalo na koloniji in da so vsi ti slikarji pripravili 534 razstav. Kultura je zares močan steber društva upokojencev. Članica likovne kolonije, Hema Jakin, je tudi članica Mešanega pevskega zbora Nova Gorica in ta pevski zbor je z ubranim petjem pospremil otvoritev razstave. Tako je 39 likovnih del zasijalo v vsej svoji izrazni podobi na stenah galerijskega prostora Hotela Delfin. Zahvaljujemo se Hotelu Delfin z njegovo direktorico za topel sprejem in vsem delavcem, ki so vse dni lepo skrbeli za nas.

Besedilo in foto, Marija Artiček

Ženska varda na dramskih delavnicah

Kljub zahtevnim Covid razmeram je ZDUS v sodelovanju s Komisijo za kulturo sredi novembra z vsemi varnostnimi ukrepi uspel izpeljati 5. Dramske delavnice v hotelu Delfin v Izoli. Delavnice, ki so jih člani že močno pogrešali od lanskega leta in ki poleg znanj in veščin krepijo še posebne vezi med sodelujočim.

Letos je bila skupina razumljivo majhna, 13 članov iz DU Mengeš, Lovrenc na Pohorju, Gornja Radgona, Ribnica na Pohorju, Bistrica ob Sotli, Radlje ob Dravi, Bled in Boris Kidrič Ljubljana. Mentor

je bil univ. dipl. dramski igralec Rajko Stupar, ki je naš izjemen dolgoletni izvajalec in ki na evalvacijah po delavnicah vedno prejema najvišje ocene, saj so člani zadovoljni z njegovimi metodami dela. Vodja delavnic je bila s strani Komisije za kulturo Marija Orešnik, za katero člani pravijo, da je nepogrešljiv vezni člen in da »ves čas budno in pozorno spremlja dejavnost«. Mentor je letos pripravil dramaturški izziv z naslovom »Ženska varda, ali kdo je tu nor?«, enodejanka, kjer se prepletata in med seboj tekmujeta strah pred koronavirusom in strah pred migranti.

Slovenska zgodba se dogaja pri Majdini hiši na začetku vasi v bližini državnih mej. Klopca pri hiši, kjer so odprta vrata, za hišo obris vasi. Spreddaj (skozi dvorano) pelje cesta tja, ženske pa so se zbrale zato, da preprečijo morebitnim okuženim vstop v vas. Nikoli se ne ve. Pravkar so na vidnem mestu postavile tablo: STOP! PREHOD okuženim s koronavirusom PREPOVEDAN!

Kako so vaščanke ubranile svojo vas pred koronavirusom pa več pove fotografija!

Marija Orešnik in Dijana Lukić, foto M.O.

Izvedbo dramskih delavnic sofinancirata:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Razstava PZDU Zgornje Podravje

Lani je zaradi epidemije zastala večina dejavnosti v društvih upokojencev, letos pa smo s spodbujanjem organizacij razstav uspeli pripraviti kar tri, dobro obiskane razstave. Fotografij, zelišč in ročnih del.

Že nekaj časa je od tega, ko smo se člani komisije za tehnično kulturo pri PZDU Maribor sestali in z zaščitnimi maskami na obrazu razpravljali, kaj storiti, da dejavnosti v društvih upokojencev ne bi povsem zamrle. Spomin nam je uhajal tri, štiri leta nazaj, ko smo naše aktivnosti ponudili društvom in z njihovo dobro voljo in zagnanostjo aktivnosti tudi izvedli. Predavanja o cestno prometnih predpisih, tečaji digitalne fotografije, razstave ročnih del, zdravilnih rastlin in fotografske razstave so bile najpogostejše teme v posameznih društvih. Res pa je, da smo pričakovali večjo odzivnost društev na ponujene dejavnosti glede na število društev v naši pokrajinski zvezi.

Dejavnosti so zastale, letos manjši obseg

V začetku leta 2020 je naša komisija z optimizmom pripravila letni program aktivnosti in ga ponudila društvom. Pozitivni odzivi iz društev so začeli prihajati, nato pa – epidemija koronavirusa. Zastale so vse dejavnosti v večini društev. Vendar so ponekod, sicer v manjšem obsegu, nadaljevali z interesnimi dejavnostmi, seveda ob upoštevanju zmedenih pandemičnih predpisov in ukrepov. Ukrepi za preprečevanje širjenja korona virusa so se še zaostрили, zato smo bili po posvetovanju na UO PZDU primorani odpovedati vse predvidene razstave in druge dejavnosti. V letošnjem letu se je komisija, kljub smislu in nesmislu ukrepov epidemične situacije, sestala in pripravila ožji program od običajnega. Zaradi umirjanja epidemije koronavirusa smo se odločili pripraviti že skoraj tradicionalne razstave ročnih del, zdravilnih rastlin in fotografsko razstavo.

Vztrajali smo in uspeli

Po objavljenih razpisih in po tem, ko smo že pridobili društva, ki so bila pripravljena razstave pripraviti, se je pojavila dilema, ali sploh izvesti razstave, ali jih odpovedati, kot smo to storili prejšnje leto. Komisija je bila mnenja, da ne moremo pristati na to, da bi življenje v društvih popolnoma zamrlo. Z razstavami namreč spodbujamo društva in člane k določeni dejavnosti, k

Zeliščarska razstava

druženju in, ne nazadnje, k osebnemu zadovoljstvu ob gledanju svojih izdelkov na razstavi. Vztrajali smo in uspeli, čeprav je eno leto prisilnega premora pokazalo posledice. Znatno manj društev in avtorjev je namreč sodelovalo, kot je to bilo običajno. Prvo razstavo – razstavo fotografij – smo odprli 4. septembra. DU Selnica ob Dravi je razstavo pripravilo v Domu kulture Arnolda Tovornika. Čudovita razstavna avla in profesionalna postavitve razstave **Ota Vogrina** je poudarila lepoto fotografij. Po uvodnih in prijetnih zvokih, zaigranih na citre, in ob prisotnosti avtorjev fotografij (bilo je sedem avtorjev iz štirih DU), povabljenih gostov in obiskovalcev, je imela otvoritveni nagovor predsednica DU Selnica ob Dravi **Stanislava Breznik**. Spodbudne nagovore sta prispevala tudi županja občine Selnica ob Dravi **dr. Vlasta Krmelj** in predsednik KTK pri ZDUS, **Branko Suhadolnik**.

Razstavo zdravilnih rastlin smo odprli 17. septembra. Kljub obvestilom in vabilom vsem DU k sodelovanju na razstavi, je bil odziv društev ničen, naše razočaranje pa precejšnje. Nobeno društvo od tistih, ki imajo v svoji dejavnosti sekcijo zdravilnih rastlin, se ni prijavilo na razstavo. Kljub temu smo vztrajali, da naj razstava bo. Vztrajnosti in odločnosti DU Duplek in njihovi predsednici **Marinki Čučko** gre zasluga in zahvala za izvedeno razstavo. V lepi in prostorni dvorani Kulturnega doma v Zg. Koreni so zeliščarice društva same postavile razstavo in ponudile doma izdelane namaze in napitke iz zelišč. Po uvodnem nagovoru predsednice DU Duplek Marinke Čučko so razstavo pozdravili župan občine Duplek **Mitja Horvat** in predsednik PZDU Maribor **Franci Slavinec**. Zeliščarjem dobro znan poznavalec tega področja **Borut Cerkvenič** pa

je podal nekaj strokovnih misli o pomenu zeliščarstva. Celotno dogajanje na razstavi so s plesi popestrili otroci iz bližnjega vrtca.

Dve prijetni presenečenja

Čeprav se je zaradi slabšanja koronske situacije vse bolj pojavljala dvom o možnosti postavitve razstave ročnih del, smo se s predsednico DU Ruše **Drago Fabjan** dogovorili, da bo DU Ruše pripravilo razstavo, ampak ob doslednem upoštevanju pogoja PCT. Razstava je bila skrbno pripravljena in popestrjena z izbranim kulturnim programom. Prijetno je bilo opazovati prihode številnih obiskovalcev in povabljenih gostov, ki so preddverje dodobra napolnili. Po otvoritvenem in pozdravnem nagovoru predsednice društva so razstavo in navzoče pozdravili še poslanka državnega zbora in članica občinskega sveta občine Ruše **Bojana Fideršek-Muršič**, predsednik Komisije za tehnično kulturo pri ZDUS **Branko Suhadolnik** in predsednik PZDU Maribor **Franci Slavinec**. Vmes so dogajanje popestrili **Ruški frajtonarji** in ansambel **Nikoli ni prepozno**. Primerno, saj obe skupini sestavljajo upokojenci. Če je bilo prvo prijetno presenečenje številni obisk na otvoritvi, je bilo drugo prijetno presenečenje ob vstopu v razstavno dvorano. Ogled razstave je bil namreč dovoljen šele po otvoritveni slovesnosti. Presenečenje je bila lepa, velika dvorana, polna miz s prečudovitimi ročnimi deli upokojenk naših DU. Da je bilo tako, ni nič čudno, saj je razstavljalo deset društev oziroma 96 rokodelk. Glede na razmere je bila to res lepa udeležba. V imenu PZDU Maribor in v imenu KTK pri PZDU izrekam iskreno zahvalo društvom in njihovim vodstvom, ki so razstave pripravili.

Besedilo in foto, Viljem Šetar

Statistično poročilo za leto 2021

Spoštovani, pred vami je statistično poročilo za leto 2021.

(1) Poročilo bo na voljo tudi v elektronski obliki (e-aplikacija) na naši spletni strani. Do slednjega dostopate z uporabniškim imenom in geslom, ki sta vam že bila dodeljena. Zaradi izboljšanja varnosti priporočamo, da si gesla ponastavite in določite vsaj 8-mestno geslo, ki naj vsebuje vsaj eno veliko črko, vsaj eno malo črko in vsaj eno število. V kolikor poročila ne boste oddali v e-aplikacijo, ga pošljite na ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. **Skrajni rok za oddajo statističnega poročila je 31.1.2022, saj moramo po tem roku pripraviti in oddati letna poročila za financiranje.**

(2) Poročilo potrebujemo ne glede na to, da so zaradi covid marsikje dejavnosti odpadle. Podatki so za nas pomembni, da lahko izmerimo upad ali pa dvig dejavnosti glede na preteklo leto. Kot priporočilo za učinkovitejše izpolnjevanje vprašalnika svetujemo, da vpisujete le podatke za dejavnosti, ki ste jih izvedli. To pomeni, če ni bilo dejavnosti, ni potrebno vpisovati nič in se bo avtomatsko štelo, da dejavnosti ni bilo.

(3) Poročilo na zadnji strani vsebuje osebne podatke funkcionarjev. Skladno z določbami Splošne Uredbe EU o varstvu osebnih podatkov, je potrebno pridobiti soglasja, da se ti podatki sploh lahko vpišejo v poročilo. S tem namenom imamo za vas pripravljen obrazec, ki ga pridobite od predsednika, tajnika, in blagajnika DU. **Pridobljeno privolitev oz. soglasje hrani društvo in ga pošlje tudi na ZDUS. V kolikor posameznik ne odda privolitve (soglasja) društvu, društvo njegovih podatkov ne vpiše v statistično poročilo. Posledično pa bo s tem zelo oteženo medsebojno komuniciranje.**

Vprašalnik

1. OSNOVNI PODATKI O DRUŠTVU

Društvo/klub: _____
 PZDU: _____
 Št. TRR: _____
 Davčna številka: _____
 Naslov društva/kлубa: _____
 Telefon: _____
 Naslov elektronske pošte: _____
 Uradne ure: _____
 Naslov spletne strani: _____
 Leto ustanovitve: _____

2. ŠTEVILO ČLANOV DRUŠTVA NA DAN 31. 12. 2021

Vseh skupaj: _____
 Moških: _____
 Žensk: _____
 Novi člani: _____
 Umrli člani: _____
 Izstopili: _____
 Oproščeni članarine: _____

3. POGOJI DELOVANJA

3.1. Predvidena članarina za leto 2022: _____ €

Ste imeli zbor članov v 2021? _____ da ne

Število udeležencev Zbora članov: _____

Število sestankov upravnega odbora v 2021: _____

3.2. Društvo ima komisijo ali organizatorja

za humanitarno dejavnost (socialne zadeve)	da	ne
za kulturo	da	ne
za šport, rekreacijo in gibalno kulturo	da	ne
za prireditve	da	ne
za izlete	da	ne
za tehnično kulturo	da	ne

3.3. Društvo ima svetovalnico za starejše da ne

3.4. Na katerem področju imate svetovalno dejavnost? _____

3.6. Koliko strank pride na leto v svetovalnico? _____

4. PROSTOVOLJNO DELO

4.1. Koliko prostovoljcev skupaj deluje v DU (vodstvo DU, funkcionarji DU, organizacija aktivnosti, delo v komisijah, delo v projektih)? _____

4.2. Koliko poverjenikov imate v DU? _____

4.3. Ali je društvo vpisano v register prostovoljskih organizacij? da ne

Imate v društvu seznam prostovoljcev? da ne

Število prostovoljcev, ki obiskujejo starejše: _____

4.4. Ali se v leto 2022 želite priključiti programu Starejši za starejše? da ne

zakaj ne: _____

4.5. Ali ima DU odločbo o statusu humanitarne organizacije? da ne

4.6. Ali ima DU odločbo, da deluje v javnem interesu? da ne

4.7. Ali izvajate promocijske programe za opravljanje prostovoljskega dela? da ne

4.8. Ali izvajate organizirane oblike usposabljanja prostovoljcev? da ne

5. IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI

5.1. Koliko predavanj, okroglih miz, pogovorov, seminarjev, tečajev je pripravilo DU? _____.

5.2. Skupno število udeležencev: _____

5.3. Glavne teme predavanj: _____

_____

_____

_____

5.6. Izobraževanja iz katerih tem so najbolj pogosta / najbolj obiskana (specificirajte)? _____

_____

_____

_____

5.7. Ali se vam zdi, da se starejši v zadostni meri udeležujejo izobraževanj? da ne

5.8. Glavne ovire za slabo udeležbo (možnih več odgovorov):

- a. Slaba ponudba izobraževanj
- b. Cena izobraževanj
- c. Pomanjkanje časa
- d. Slaba organizacija
- e. Neustrezen pristop predavateljev
- f. Neustrezna lokacija
- g. Pomanjkanje motivacije
- h. Slaba informiranost
- i. Drugo

5.9. Na kakšne načine so posredovane informacije o ponudbi izobraževanj (možnih več odgovorov):

- j. Časopisi
- k. Glasila
- l. Oglasne deske
- m. Društva
- n. Radio
- o. TV
- p. E-pošta
- q. Spletne strani
- r. Sms
- s. Plakati
- t. Zgibanke
- u. Pisno vabilo (navadna pošta)
- v. Ustno
- w. Drugo

6. ŠPORT, REKREACIJA IN GIBALNA KULTURA

6.1. Naštete področja programske dejavnosti, zvrsti, ki jih imate v DU:

- športna tekmovanja:
št. disciplin: _____ št. udeležencev: _____ od tega št. M: _____

in št. Ž: _____ skupaj št. tekmovanj: _____

- rekreacija:
št. disciplin: _____ št. udeležencev: _____ od tega št. M: _____

in št. Ž: _____ skupaj št. tekmovanj: _____

- gibalna kultura:
št. disciplin: _____ št. udeležencev: _____ od tega št. M: _____

in št. Ž: _____ skupaj št. tekmovanj: _____

6.2. Izvajanje neorganiziranih osebnih oblik vadbe:

- osebna domača vadba:
dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

- delo na vrtu (30–60 min):
dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

- fizična hišna opravila (30–60 min):
dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

- sprehodi s spremstvom:
dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

- razgibavanje ob pomoči drugih:
dnevno št. oseb: _____ tedensko št. oseb: _____

6.3. Število vseh udeležencev športa, rekreacije in gibalne kulture v DU:

št. vseh: _____ od tega M: _____ in Ž: _____

po starosti: 60+ št. M: _____ in št. Ž: _____

70+ št. M: _____ in št. Ž: _____

80+ št. M: _____ in št. Ž: _____

90+ št. M: _____ in št. Ž: _____

7. ŠPORTNE DEJAVNOSTI V LETU 2021

7.1. Število športnikov v DU: vseh _____ M: _____ Ž: _____

7.2. Število vseh športnikov, ki so tekmovali: _____.

Štev. tekmovalcev: _____

na društvenih: _____

meddruštvenih: _____

pokrajinskih: _____

državnih: _____

meddržavnih tekmovanjih: _____

7.3. Štev. gostovanj v domovini: _____

št. udeležencev: _____

7.4. Štev. gostovanj v zamejstvu: _____

št. udeležencev: _____

8. REKREATIVNE IN IZLETNIŠKE DEJAVNOSTI V LETU 2021

Koliko članov DU je aktivnih na rekreacijskem področju?

štev. rekreacijskih pohodov: _____ štev. udeležencev: _____

štev. gorskih pohodov: _____ štev. udeležencev: _____

štev. kolesarskih izletov: _____ štev. udeležencev: _____

štev. rekreativnih izletov: _____ štev. udeležencev: _____

štev. vseh letovanj v Sloveniji: _____ in število vseh udeležencev skupaj _____

od tega štev. letovanj v Delfinu: _____
skupaj štev. udeležencev v Delfinu: ..

štev. letovanj v tujini: _____ štev. udeležencev: _____

Ali imate v društvu skupino za jogo? _____ da ne

štev. članov: _____

Ali imate v društvu skupino za rekreacijsko telovadbo?

da ne

štev. članov: _____

9. KULTURNE DEJAVNOSTI DRUŠTVA V LETU 2021

Zborovsko petje (12 članov in več)

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Vokalne skupine (manj kot 12 članov)

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Inštrumentalne skupine

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Plesne skupine

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Literarna dejavnost

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Dramska dejavnost

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Likovna dejavnost

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Zbirateljske dejavnosti

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Ohranjanje kulturne dediščine

štev. skupin: _____

štev. članov: _____

štev. dogodkov: _____

Koliko razstav ste imeli v letu 2021? _____

S katerih področij: _____ ..

10. TEHNIČNO-KULTURNE DEJAVNOSTI DRUŠTVA V LETU 2021

10.1. Katere dejavnosti tehnične kulture izvajate v društvu?

Nobene

Ročna dela da ne štev. članov: _____

Fotografija da ne štev. članov: _____

Modelarstvo da ne štev. članov: _____

Elektrotehnika da ne štev. članov: _____

10.2. Ali imate tečaje iz varnosti v cestnem prometu?

da ne

Ali ste v letu 2021 organizirali obisk Centra varne vožnje? _____ da ne

če da – kolikokrat: _____, štev. udeležencev: _____

11. LETNA GLASILA IN PUBLIKACIJE

11.1. Ali ste v letu 2021 izdali letni program društva? da ne

štev. izvodov (naklada): _____ štev. strani: _____

11.2. Ali ste v letu 2021 izdali priložnostno publikacijo (npr. zbornik)? da ne

štev. izvodov (naklada): _____ štev. strani: _____

12. NAČINI IN POGOSTNOST INFORMIRANJA ČLANSTVA

12.1. Pisno

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

S poverjeniki

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

V lastnem glasilu

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

V drugih glasilih

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

Na lokalnem radiu, TV

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

Po e-pošti

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

Na spletni strani

tedensko mesečno letno redkeje nikoli

12.2. Ali berete revijo ZDUS Plus?

mesečno občasno nikoli

12.3. Ali ste naročeni in prebirate ZDUS e-novice (prijava na spletni strani), ki vam jih pošiljamo enkrat tedensko?

tedensko občasno nikoli

12.4. Ali obiskujete Facebook stran ZDUS?

dnevno občasno nikoli

12.5. Ali obiskujete ZDUS spletno stran?

dnevno občasno nikoli

13. DRUŠTVENI PROSTORI**13.1. Katere in kako velike delovne prostore imate?****Pisarna:** nimamo lastno najeto brezplačno**Predavalnica:** nimamo lastno najeto brezplačno**Soba za druženje:** nimamo lastno najeto brezplačno**Športni objekt:** nimamo lastno najeto brezplačno**Klub, bife:** nimamo lastno najeto brezplačno**14. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE****14.1. Ali imate v društvu računalnik (tudi iz programa Starejši za starejše)?** da ne**14.2. Leto nakupa/pridobitve računalnika:** _____**14.3. Ali imate računalniški program za poslovanje društva?** Da ORPO drugo ne**14.4. Če še nimate programa za poslovanje, ali vas zanima program ORPO, ki ga uspešno uporabljajo številna društva?** da ne**14.5. Ali organizirate tečaje računalništva?** da ne**14.8. Kolikokrat letno izvajate tečaje računalništva?** _____**15. MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE****15.1. Ali se boste udeležili Dnevnih medgeneracijskega sožitja 2022?** posamezno organizirano z DU ne**15.2. Ali sodelujete s centrom dnevnih aktivnosti ali medgeneracijskim centrom?** da ne

Katerim: _____

15.3. Kdo je ustanovitelj? naše društvo drugi**16. OSEBNI PODATKI FUNKCIONARJEV (obvezno izpolnite vsa polja in pošljite privolitev oz. soglasje)****16.1. Predsednik/predsednica**

Ime in priimek: _____

Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____

Naslov bivališča: _____

tel. števil. doma: _____

GSM: _____

e-naslov: _____

Ste pripravljeni sodelovati v kateri od ekspertnih skupin ZDUS? da ne

16.2. Tajnica/tajnik

Ime in priimek: _____

Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____

Naslov bivališča: _____

tel. števil. doma: _____

GSM: _____

e-naslov: _____

16.3. Kdo največ dela s poverjeniki?predsednik/ca tajnik/ca drug/a funkcionar/ka
(obkrožite le eno opcijo)**16.4. Blagajničarka/blagajnik (oz. računovodja)**

Ime in priimek: _____

Število let na tej funkciji: _____

Najpomembnejše delo v aktivni delovni dobi: _____

Naslov bivališča: _____

tel. števil. doma: _____

GSM: _____

e-naslov: _____

17. NAČIN INFORMIRANJA S STRANI ZDUS

Na kateri naslov naj pošiljamo pošto za DU:

na društvo na predsednika na tajnika

(označite ustrezno)

Rokodelska razstava v Mislinji

Oktober je mesec, ki prične barvati naravo v pisano ognjene barve. Z njim prihaja hladnejši čas, ki nas vedno bolj vabi v tople izbe. Takrat naše babice sežejo v svoje omare, na police, kjer hranijo svoje bisere izdelane z veliko ljubeznijo in srčnostjo. Vsak izdelek je zgodba zase in je edinstven.

Gotovo je to tudi čas, da te zaklade pokažejo in razstavijo. V Koroški pokrajinski zvezi društev upokojencev smo razstavnici pripravili v Mislinji. Z velikim navdušenjem, skrbnostjo in ljubeznijo so članice kar devetih društev pripravile svoj razstavnici prostor. Pridružili sta se jim tudi članici sosednje Šaleške pokrajinske zveze društev upokojencev. Povabilu se je odzvala tudi članica klekljaric Društva invalidov Mislinja. Za pogostitev in topel napitek pa so poskrbele članice krožka zeliščaric iz DU Mislinja.

Sočasno je društvo upokoјencev Mislinja pripravilo tudi stojnico »Ostanimo odgovorni - cepimo se«, in sicer z namenom osveščanja in nagovarjanja občanov k cepljenju proti Covid- 19. Zelo dobro je bila obi-

Marljive rokodelke s svojimi izdelki

skana tudi stojnica Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, kjer so skupaj z vodjem policijskega okoliša občine Mislinja predstavili novosti v cestnoprometnih predpisih s poudarkom pravilne vožnje z električnimi kolesi in skiroji. Koroška pokrajinska zveza in društvo upokojencev Mislinja se zahvaljuje županu občine Mislinja Bojanu Borovniku za podporo in brezplačno uporabo prostorov v času prireditve. Že večletno sodelovanje članov DU

Mislinja in članov SPV Mislinja zagotovo prispeva k večji varnosti v prometu! Razstava ročnih del je obogatila znanje udeleženk, ki vabijo k sodelovanju tudi nove in mlajše člane in članice. Obljubljajo, da bodo po umiritvi Covid epidemije zopet obiskale šole in svoje znanje prenašale na najmlajše rodove. Ob zaključku razstave smo se razveselili povabila, da se naslednje leto srečamo v Mežici.

Besedilo in foto Konrad Tržan

Svet je lep (umetnik podobo na ogled postavi)

V pozni jeseni praznuje KS Impol, ena od štirih slovenskobistriških krajevnih skupnosti, svoj praznik. Kar tradicija je že, da se temu praznovanju pridružimo tudi upokoјenci z vsakoletno razstavo.

Tudi letos smo jo pripravili. Svoje izdelke smo prikazali pod naslovom **Svet je lep** in dokazali, da tudi v teh težkih, čudnih časih, ko se zapiramo v svoje domove, ne ždimo v brezdelju. Mnoge pridne roke ustvarjajo; pletejo, kvačkajo, slikajo, rezljajo ... Nava-

jene so delati in ustvarjati, kar znajo in kar jih veseli, te pridne in razbrazdane roke. Svet je vendarle lep!

Na otvoritveni slovesnosti se je zbralo nepričakovano veliko število obiskovalcev. Prireditev je vodila **Tatjana Pufič**, polepšali pa so jo izbrani glasovi vokalne skupine **Vaberški fantje**. Na ogled sta nas povabila še govornika – predsednik DU Slovenska Bistrica **g. Cintauer** in predsednik KS Impol **g. Leskovar**.

Ko so si obiskovalci ogledovali razstavljene predmete, so se lahko samo čudili, kaj ustvarjajo ljubiteljski umetniki. Tu so bile izbrane fotografije z naših »vandranj« po domači in tujih deželah, umetniška olja in akvareli nadarjenih slikarjev, kolaži pa cvetlični aranžmaji ljubiteljev cvetja. Pod pridnimi in spretnimi prsti so nastala čudovita ročna dela – umetelno izvezeni, kvačkani in pleteni prtčki, prelepe uporabne pletenine, lesene skulpture, pa pletene košare iz šibja. Prijazne članice upokojenske sekcije za peko pa so nas ob koncu pogostile še z izbranim pecivom. Hvala jim, saj so pokazale tudi one, da je svet, kljub težkim časom, vseeno lep.

Besedilo in foto, Rozalija Špes

Razstavljeni izdelki

15 let Godbe ljubljanskih veteranov

Pred petnajstimi leti je Ljubljana dobila nov pihalni orkester Godbo ljubljanskih veteranov, ki je po starosti svojih članov najstarejši orkester v Sloveniji. Pobuda za njen nastanek sega v leto 2004, ko je prof. Milan Pavliha dal pobudo za ustanovitev ljubljanskega veteranskega orkestra. Mesto Ljubljana in vsi ljubljanski orkestri naj bi z veteranskim orkestrom dobili možnost za dodatno druženje, muziciranje in nastopanje v tretjem življenjskem obdobju.

Prvo srečanje in vaja orkestra v nastajanju sta bila 1. februarja 2005. Srečanja se je udeležilo 15 godbenikov. Vajo je vodil dirigent Jože Hriberšek. Nato so se pričele ob torkih redne vaje in ustanovitev kulturnega društva. Novica o uspešnem delu novega ljubljanskega orkestra se je širila in vedno več starejših godbenikov spodbudila k vključitvi. Sestav orkestra je bil (in je še danes) zelo raznolik, tako po starosti kot po poklicni in glasbeni izobrazbi. Orkestru se je postopoma pridružilo tudi dvanajst upokojenih uglednih akademskih glasbenikov in pedagogov. Krstni nastop orkestra je bil pod taktirko Jožeta Hriberška 29. septembra 2005 na otvoritvi Festivala za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani. GLV si je že na začetku delovanja zadala nalogo gojiti slovensko glasbeno izročilo za godbeni sestav. Dirigent Jože Hriberšek je vodil orkester štiri leta. V četrtem letu delovanja je naštudiral z orkestrom že tri samostojne koncertne programe in osem priložnostnih.

V začetku leta 2009 je po bolezni Jožeta Hriberška s težkim srcem prevzel umetniško vodenje orkestra Alojz Zupan – Vuj. Vuja sem povabil v orkester kot klarinetista že takoj leta 2005. Poznala sva se že od mladosti kot folklorna glasbenika, Vuj pri Maroltu, jaz pri Tinetu Rožancu. Bil je ugoden čas, saj se je upokojil v radijskem simfoničnem orkestru in prenehal umetniško voditi Delavsko godbo Trbovlje. Želja po igranju klarineta je bila pri njem tako močna, da je prišel takoj med nas. Seveda sem mu ponudil skrajni desni stol koncertnega mojstra, pa mi je odvrnil: »Ti si zaslužen za rojstvo tega orkestra, pa sedi na njem in vežbaj.« Vuj bi raje še naprej igral klarinet, pa ga je za vodenje pregovorila tudi soproga Ančka. Pod njegovim vodstvom je orkester doživel svoj kakovostni vrh. Prvič smo gostovali v avstrijskem Schladmingu na

prireditvi Lange Nacht na mednarodnem srečanju pihalnih orkestrov Mid Europe. Vuj je dirigiral brez paličice, vendar je iz godbe izvalil najboljše. »Špili pob,« je imel navado reči po trboveljsko klepetavemu godbeniku. »To je še bolj kot simfonični orkester,« je primerjal ljubiteljsko igranje v godbi in poklicno v simfoničnem orkestru. Tako kot skoraj 30 let v trboveljski je vztrajal tudi v GLV do prerane smrti 1. januarja 2012.

Umetniško vodenje GLV je po Vujevi smrti za eno leto prevzel član orkestra Tomaž Grintal. V začetku leta 2013 je taktirko prevzel do leta 2018 član orkestra Viktor Kresnik. Sedaj je umetniški vodja GLV že dve leti Jurij Cizej.

V GLV smo se zbrali večno mladi, ki smo pri sedemdesetih ali celo osemdeset plus še vedno zaljubljeni v glasbo in v njej še vedno uživamo. Naše moči in sposobnosti se smiselno iztekajo v koristno delo za druge, za skupnost in za medčloveško povezanost. Med našo zvesto (pretežno starejšo) publiko, stanovalce domov za starejše in bolnike, prinašamo domačnost, optimizem in vedrino ter lepoto svojega glasbenega poslanstva – predvsem pa upanje v jutrišnji dan. Zavešno si prizadevamo polepšati dan sebi in drugim tudi v prihodnje. Letos bo orkester svoj jubilej – petnajstletnico delovanja – praznoval 24. novembra z jubilejnim koncertom v Slovenski filharmoniji. Godbeniki so sicer najbolj ponosni na vsakoletne celovečerne koncerte v Slovenski filharmoniji. Orkester je gostoval v Števerjanu, Bazovici, Gropadi, Novem Vindolskem, Puli, Schladmingu in Pliberku – kvartet klarinetov pa v Trstu, Wagrainu, Svečah in Svetih Višarjah. GLV je aktivna v seniorskem gibanju v godbeništvu (v Aktivu veteranskih godb Slovenije) in v projektih Starosti prijazne Ljubljane.

GLV je ob desetletnici delovanja, leta 2014, prejela srebrno priznanje Zveze kulturnih društev Ljubljana, Ministrstvo za kulturo pa ji je podelilo status društva v javnem interesu na področju kulture. Ocenilo je, da društvo izkazuje pomembnejše dosežke svojega delovanja s koncerti, z udeležbo na domačih in mednarodnih festivalih in s prispevkom k medkulturnemu dialogu.

V GLV delujeta tudi dve samostojni sekciji: od leta 2013 komorna sekcija Kvartet klarinetov GLV in od leta 2019 Jazz sekcija GLV.

Milan Pavliha, foto arhiv GLV

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Rokodelska razstava PZDU Dolenjske in B. krajine

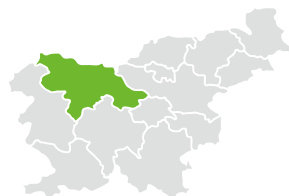
Na letošnji razpis Komisije za tehnično kulturo, za organizacijo in izvedbo rokodelske razstave PZDU Dolenjske in Bele krajine se je prijavilo društvo upokojencev Ribnica, ki ga vodi Jože Debelak. Razstava je bila v ribniškem Rokodelskem centru, v drugem nadstropju v veliki sejni dvorani.

V naši pokrajinski zvezi imamo 36 društev upokojencev. Od tega imamo vpisanih 18 društev v rokodelsko sekcijo oz. imajo organizirane delavnice ročnih del. V nekaterih društvih rokodelci ustvarjajo posamezno in nekateri imajo tudi certifikat za svoje izdelke. Vsem društvom naše pokrajine smo poslali vabila za sodelovanje na razstavi. Na vabilo se je prijavilo 14 društev, od tega je žal eno društvo dan prej odpovedalo udeležbo zaradi bolezni. Tako se je v petek 22. 10. 2021 v Rokodelskem centru zbralo 13 društev, ki so razstavljali svoje unikatne izdelke. To so bila društva: Ribnica, Novo mesto, Žužemberk, Prečna, Kostel, Mokronog-Trebelno, Kočevje, Straža, Črnomelj, Semič, Sodražica, Uršna sela in Loški Potok. Po videnju razstave smo lahko nadvse zadovoljni, saj upokojenci s svojim znanjem in delom skrbimo, da marsikatera stara obrt v naših krajih še ne bo izumrla, saj se znanje prenaša na mlajše rodove. Na razstavi je svoje izdelke razstavljalo 73 upokojencev rokodelcev. Razstave pa se jih je udeležilo 33. Razstava je bila v sklopu občinskega praznika Občine Ribnica in praznovanju 75. obletnice delovanja Društva upokojencev Ribnica. Občina je bila tudi sponzor prireditve.

Otvoritev razstave je povezoval Medard Pucelj - žlahtni Ribničan. Vse razstavljalce in navzoče goste je najprej pozdravil gostitelj Jože Debelak - DU Ribnica. Zbrane pa so nagovorili tudi župan občine Ribnica Samo Pogorelec, predsednik ZDUS Janez Sušnik, predsednik PZDU Dolenjske in Bele krajine Dušan Kraševac in predsednik KTK ZDUS Branko Suhadolnik, ki je vse rokodelce pohvalil za čudovite izdelke in bil navdušen nad lepo razstavo in številom razstavljalcev. Pod njegovim vodstvom se je rokodelstvo v vseh pokrajinah močno utrdilo in razširilo. Prireditve se je udeležila tudi v.d. Rokodelskega centra Tina Peček. Predsednik PZDU

Dušan Kraševac je otvoril razstavo in povabil goste in obiskovalce, da si jo ogledajo. Za kulturni program je poskrbel oktet Zvon. Domačinke Podeželske žene Ribnica so poskrbele za pogostitev. V pritličju smo si lahko obiskovalci ogledali delo pletarja in lončarke. Pred vhodom je bila razstavljena ribniška suha roba in izdelki iz gline. Po dvorišču Rokodelskega centra se je sprehodil tudi krošnjar, **Ribn'čan**, ki je po celem svetu znan. Lepo smo se imeli, se po družili, izmenjali mnenja, izkušnje in si zaželeli kmalu na snidenje.

Besedilo in foto, Marija Turk

GORENJSKA

Drage članice in člani Pokrajinske zveze društva upokojencev Gorenjske

Za nami je negotovo leto, pravzaprav je to že drugo leto, ko nam zahrbtni virus onemogoča normalno življenje. Zato živimo in delamo v strahu in krču pred okužbo, ki je lahko za vsakogar od nas tudi pogubna. Ker pa smo odgovorni, se nas je večina v tem letu tudi cepila in s tem zaščitila svoje zdravje ter preprečila možnost širjenja okužbe in virusa na svoje bližnje in druge.

Tako kot virus je tudi v tem letu delo naše zveze potekalo v „valovih“. Spomladi, ko so se zadeve nekoliko izboljšale, smo končno lahko pričeli izvajati svoj program. Zaživel je dogajanje v društvih, končno smo se lahko spet družili, pričele so se številne kulturne, športne in rekreativne dejavnosti, seveda ob upoštevanju vsakokratnih navodil NIJZ. Žal pa srečanja gorenjskih upokojencev zaradi nestabilnih epidemioloških razmer ni bilo mogoče izvesti.

Zgodaj spomladi smo na pobudo vodstva uspeli izvesti prvo srečanje s predsedniki društev upokojencev naše pokrajinske zveze. Srečanje je zaradi omejitvenih pogojev NIJZ potekalo v treh sklopih, in sicer na Bledu, v Komendi in Kranju. Ugotovili smo, da je bilo koristno za vse, izmenjali smo si mnenja in primere dobrih praks. Predsedniki komisij so zagnali svoje aktivnosti. Uspešno smo izvedli revijo pevskih zborov v Bohinjski Bistrici in sočasno podelili priznanja najzaslužnejšim prostovoljcem za leto 2020. Izvedli smo literarno srečanje v Trzinu ter razstavo ročnih del in spremljajoče prireditve na Bledu. Od predvidenih 13 smo uspeli izvesti kar 8 športnih dogodkov. Aktivnosti so bile sredi leta zato zelo strnjene, a število udeležencev je pokazalo, da si naši člani še kako želijo druženja. Letovanje v hotelu Delfin je bilo uspešno izvedeno, saj je hotel posloval skoraj nemoteno, seveda ob upoštevanju vsakokratnih veljavnih ukrepov NIJZ. Enako je bilo z izleti članov, žal pa je odpadel

Otvoritev sta si ogledala tudi predsednik ZDUS Janez Sušnik in predsednik KTK, Branko Suhadolnik

Robert Plavčak, predsednik PZDU Gorenjska

načrtovani izlet v času martinovanja. S sodelavci pokrajinske zveze smo si vseskozi prizadevali in iskali ustrezne rešitve. Prilagajali smo se trenutnim razmeram, se srečevali v živo in delovali tudi dopisno. S tem namenom smo redno osveževali našo prenovljeno spletno stran in poskrbeli za redno obveščanje naših članov v zvezi z dejavnostjo zveze in seveda tudi ukrepi NIJZ. Vse to je zahtevalo še več dela in komunikacije kot običajno. Na podoben način je potekalo tudi delovanje naše krovne organizacije ZDUS. Vsi skupaj smo si prizadevali za ohranitev stikov in za delovanje v korist vseh naših upokojencev tudi preko aplikacije ZOOM. V času pisanja te poslanice smo v naši državi dosegli vrh okužb. S tem pa so bila zopet prepovedana vsa javna druženja in zbiranja in tudi številne druge aktivnosti. Zato napovedanega dneva PZDU Gorenjske nismo mogli izvesti. Podelili pa smo priznanja PZDU Gorenjske najzaslužnejšim v tem letu. V času zaprtja društvenega življenja so se zagotovo najbolj izkazali naši številni prostovoljci iz programa Starejši za starejše. Slednji so obiskovali naše najranljivejše skupine in predvsem tiste, ki so doma, pa jim stanje bolezni ne omogoča običajnega druženja in društvenega življenja. Kaj nas torej čaka v letu 2022? Upamo in želimo si, da se čim prej vrnemo v stare tirnice, da se ta »mora« z virusom konča. Seveda moramo zaupati našemu zdravstvu in stroki ter biti solidarni in odgovorni drug do drugega. Pri tem nam bodo zagotovo pomagali naši programi dela in napovedane aktivnosti, v katerih se lahko najde prav vsak, če si to le želi.

V letu, ki prihaja, vam želim predvsem več optimizma, solidarnosti in dobre volje. Vem, ne bo lahko, a kljub vsemu. Zato svoj čas posvetite predvsem tistim, ki jih imate radi, in počnite stvari, ki vas razveseljujejo in vam koristijo. Spori, prepiri in slaba volja zagotovo niso v korist nikomur. Vse večja družbena razklanost nas samo slabi in oddaljuje drug od drugega. Zato bodimo odgovorni in se odločajmo po svoji vesti in lastnem prepričanju, ko pač imamo to možnost. Dobro, predvsem pa zdravo in zadovoljno 2022 vam želimo vsi skupaj.

Predsednik PZDU Gorenjske, Robert Plavčak

DU Cerklje je v ožjem krogu počastilo 70-letni jubilej

Društvo upokojencev Cerklje praznuje letos 70-letnico. Ob jubileju so nameravali pripraviti veliko slovesnost za vse svoje člane, kar pa je v teh časih zaradi številnih omejitev, ki jih narekuje korona, nemogoče.

Zato so se v začetku oktobra na slavnostni seji zbrali le člani Upravnega in Nadzornega odbora, kot gost pa se jim je pridružil župan Občine Cerklje **Franc Čebulj**. Udeležence je pozdravila in kasneje tudi predstavila dejavnost društva predsednica **Marta Hočevnar**, skozi zgodovino pa jih je popeljal sedanjí podpredsednik, sicer pa dolgoletni član in osem let tudi predsednik **Janez Bašelj**. Njegovi spomini dokaj natančno sežejo do leta 1992, ko se je včlanil v društvo. Ko je nekaj let kasneje prevzel vodenje, niso imeli pravzaprav ničesar, le v prosvetnem domu so imeli eno sobo, ki so jo uporabljali za seje. Prvi računalnik, podaril jim ga je župan, so dobili v letu 2002. Dejavnost, ki je bila v društvu živa ves čas, je bila telovadba, v času njegovega predsedovanja pa so ustanovili plesno skupino Danica in folklorno skupino (ki je kasneje šla na svoje oz. postala samostojno društvo). Skupaj s sosednjima društvoma iz Komende in Vodice so začeli organizirati prireditev »Skupaj se imamo fletno«, ki je postala tradicionalna, delovati je začela »skeč skupina«, katere »poglarar« je bil Ivan Koprivnik, ter humoristki in ljudski pevki Ani in Francka. Kot je povedala pred-

sednica, društvo, v katerem je trenutno 792 članov, v »najbolj časih« pa jih je bilo kar 1016, zdaj že vrsto let gostuje v prostorih AMD Cerklje. Tudi njegova dejavnost se je precej razširila. Člani lahko izbirajo med raznolikimi dejavnostmi. Pridružijo se lahko balinarjem, igrajo namizni tenis, kolesarijo, hodijo na pohode, planinarijo, se ukvarjajo z ročnimi deli, telovadijo in plešejo, delujejo v kulturni sekciji ter hodijo na izlete in letovanja, enkrat letno pa se dobijo in skupaj poveselejo Pod Jenkovo lipo. Za obveščeno in stike s člani skrbi kar 18 poverjenikov. Posebno mesto v društvu ima program Starejši za starejše, katerega koordinatorica je Lojzka Škerjanec, v zadnjem letu pa velja izpostaviti še projekt Prostofer, ki je rezultat dobrega sodelovanja z Občino Cerklje, kar je v svojem nagovoru poudaril tudi župan. Le-ta je skupaj s predsednico društva na seji posameznikom podelil tudi priznanja Zveze društev upokojencev Slovenije za njihovo prizadevno delo. Društvo je od Zveze ob jubileju prejelo posebno plaketo, ki pa jim bo uradno izročena na Občnem zboru članov leta 2022, torej naslednje leto – srčno upajo, da bodo razmere takrat ugodne in bodo lahko organizirali podelitev tako, kot se za takšen jubilej spodobi. Uradni del tokratne slavnostne seje je predsednica društva Marta Hočevnar sklenila z besedami: »Znati se starati je vrhunec modrosti in eno najtežjih poglavij umetnosti življenja. Želim vam zdravja, lepih trenutkov in obilo dobre volje.«

Slavica Bučan, foto Marta Hočevnar

Gorenjska DU postavila na ogled jagodni izbor ročnih del

V začetku oktobra je bila v predverju Festivalne dvorane na Bledu razstava ročnih del gorenjskih društev upokojencev, ki jo je pripravila Pokrajinska zveza društev upokojencev Gorenjske, gostilo pa jo je Društvo upokojencev

Razstavljalci, obiskovalci in razstavljeni izdelki

Bled. Predsednica društva Dragica Vesković je v svojem uvodnem nagovoru med drugim poudarila, da se z ročnim delom nadaljuje starodavno izročilo naših prednikov, seveda modernizirano. In če so v novejšem času ceneni industrijski izdelki v veliki meri nadomestili ročna dela, se zanimanje zanje zdaj vrača in vedno bolj se zavedamo, kako dragocene so unikatne vezenine in druga ročna dela.

Na razstavi so jagodni izbor svojih del prikazali članice in člani društev upokojencev Tržič, Kranj, Bled (Vide Blejske), Britof-Pre-doslje, Javornik-Koroška Bela, Bitnje-Stražišče, Gorje, Jesenice, Mengeš, Zasip (KUD Zasip Katarine) ter DU za Selško dolino, Železniki. Na ogled so postavili čudovite, večinoma kvačkane, pletene in vezene izdelke, med katerimi je bila tudi avba z zlato vezenino, nakit iz recikliranega materiala ter drugi drobni izdelki.

Razstavo sta podprla Občina Bled in Zavod za kulturo Bled, blejski župan **Janez Fajfar** pa se je tudi udeležil odprtja razstave in pozdravil sodelujoče ter obiskovalce. V imenu Zveze društev upokojencev Slovenije se je odprtja razstave udeležila podpredsednica Zveze **Jožica Puhar**, ki je poudarila, da so tehnična kultura in rokodelske dejavnosti v okviru ZDUS v družbi najbolj razvite in prepoznavne. Ob tej priložnosti je Društvu upokojencev Bled podelila plaketo ZDUS za 70-letno delovanje. Društvo je imelo jubilej sicer lani, vendar takrat zaradi omejitev, ki so veljale, podelitev ni bila možna. Razstavljalce in pripraviljalce razstave je nato pozdravil in jim čestital za dobro opravljeno delo tudi predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske **Robert Plavčak**. Izrazil je veselje, da so se po vseh tegobah zaradi korone vendarle začeli uresničevati programi pokrajinske zveze. Udeležence je na koncu pozdravil tudi **Branko Suhadolnik**, predsednik Komisije za tehnično kulturo pri ZDUS-u. V kulturnem programu sta sodelovali članici DU Bled – profesorica glasbe **Milly Bogovič**, ki je zaigrala nekaj skladb na koncertno harmoniko, in **Rozika Špilak**, ki je prebrala nekaj pesmi.

Slavica Bučan, foto Marko Breskvar

Pred slikoviko kraško domačijo smo stopili pred fotoobjektiv

nas je že pričakal vodnik Bogdan in odpravili smo se po Teranovi poti. Ob poti med vinogradi in gmajnam, poraslimi z grmički jensko žarečega ruja, nam je ob postankih povedal še mnogo drugih zanimivosti, ki so popestrile naš sicer malce oblačen, pa kljub temu od jesenskih barv žareč dan. Krajsani so sami naredili Teranovo pot, na kateri smo spoznali: Bučnetovo domačijo, Duljni konc, najstarejšo Polhovo domačijo, prireditveni prostor, Kraško železnico Transalpino iz začetka 20. stol., Avstroogrsko vojaško pokopališče iz 1. svetovne vojne, Skladišče municije med 1. svetovno vojno, Kaverno – zaklonišče prav tako iz tega obdobja, spominsko ploščo iz NOV, cesto Marije Terezije oz. semenjsko pot, Škavnico z vdolbino za zbiranje vode, hudomušnega Kamnitega vremenarja. Naj omenim še Pepin pravi kraški vrt, ki je na hortikulturni razstavi l. 2009 v Angliji osvojil najboljšo oceno v kategoriji malih vrtov. Veliko zanimivosti nam je vodnik povedal o Borisu Pahorju, ki se je iz Trsta vedno rad vračal v Dutovlje in tam ustvarjal. Tu ima tudi spominsko sobo, ki smo ob koncu poti obiskali. Pohod smo, kot se spodobi, zaključili v kleti domačina, ki nam je postregel s kraško malico in odličnim teranom.

Zanimivo je, da so ob cesti postavljeni kamni, na katerih so ploščice z verzi pesnikov in slovenskih narodnih pesmi. Eden od njih je zapisan na začetku, drugi na koncu prispevka.

»Kdor noče bit bolan, ta pije naj teran.« (Slovenska narodna)

Anka Grom, foto Željko Jadanić

LJUBLJANA Z OKOLICO

Vrhniki zimzeleni na žarečem Krasu

Pohodniška skupina Zimzeleni pri DU Vrhnika deluje nepretrgoma že 17 let. Na pohode se odpravlja dvakrat na mesec z izšolanimi planinskimi vodniki. Kovidni časi pa so spremenili naše urnike in nestrpnost čakanje na sprostitve se je vlekle kar dolgo. Nekaj priložnosti pa je bilo le za kratek čas in te smo dobro izkoristili. Zadnji pohod pred ponovno ustavitvijo je ena izmed pohodnic doživela čuteče in navdušeno, kakor je zapisala. Upam, da bo za marsikaterega pohodnika zanimivo branje. /Elica Brelih/

»Prišel sem na Kras in ozdravel ...« (Srečko Kosovel)

Še vedno pod vtisom prejšnjega pohoda po Mitski poti v okolici Rodika smo se tokrat podali na Kras, v vas Dutovlje, ki slovi po pršutu in teranu. Legenda pravi, da je Kras nastal zato, ker se je bogu strgala vreča, v kateri je nesel kamen, da bi ga stresel v morje. Menim, da ni bilo le kamenje, ampak še nekaj, kar je padlo in naredilo pravi raj na tem prelepem delu naše Slovenije. Tam

Dinamična dejavnost DU Loška dolina

V dolini pod Snežnikom z najbolj mrzlim krajem v Sloveniji, Babnim poljem, domuje Društvo upokojencev Loška dolina. Žal tudi sibirski mraz ni prebral korona virusa. Cepili smo se in omogočeno je bilo, da smo v jeseni začeli s kulturno športnimi in humanitarnimi dejavnostmi društva, upoštevajoč vsa ravnanja za obvladovanje korona virusa. Tudi do novega leta nas čaka še kar nekaj aktivnosti.

Konec septembra smo organizirali predavanje na temo demence za prostovoljke našega društva, ki delujejo v okviru programa Starejši za starejše. Prisluhnili smo izkušeni Marjeti Kraševce, ki že več let dela s starejšimi z demenco in praktičnosti njenih nasvetov. Tradicionalno smo počastili mednarodni dan starejših z OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg. Učenci so nam izročili „knjigo“ v risbah in besedi s svojimi pogledi, kako čutijo povezanost in pomoč svojim babicam in dedkom. Lep spomin na naša medgeneracijska druženja.

Oktobra so naše pevke pripravile večer slovenskih ljudskih pesmi v Kulturnem domu v Starem trgu, kjer so z ljudskimi pesmimi obudile spomine na življenje v preteklosti v naših krajih. Popeljale so nas v čas fantovskega petja, tudi pod okni deklet, na vojna bojišča naših

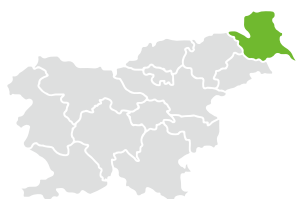
Učenci in učenke plečejo kitke pod mentorstvo prostovoljk DU Loška dolina

prednikov, ogrele so nas z ljubezenskimi pesmimi, dotaknile so se nas tudi z žalostinkami. Lep večer je bil. Odzvali smo se povabilu JSKD enota Ribnica na dogodek **Pazi na korak, prihaja poetični vlak**. Ogledali smo si Železniški muzej v Ljubljani, na vlaku pa smo ustvarjali kratke pesmi v posebni obliki pod mentorstvom Ane Porenta. V Kočevju so nam učenci pripravili kratek kulturni program, na povratku pa nas je razveseljeval ribniški kantavtor na kitari, s petjem. Tudi naši športniki niso počivali. Balinarji so se v septembru udeležili balinarskega turnirja v Logatcu. Zelo uspešne so bili naše članice in člani v oktobru na državnem turnirju upokojencev v pikadu. Ženska ekipa, ki se je prvič udeležila tekmovanja, je zasedla izvrstno drugo mesto. Posamezno sta naša člana Vlasta Podobnik med ženskami in Tone Žnidaršič med moškimi zasedla odlično 3. mesto. V oktobru so naše članice v šolski knjižnici, oktober je tudi mesec knjižnic, učenec pripovedovale zgodbe iz svojega otroštva, **Kako je bilo nekoč**. Pripovedovale so zgodbe o tem, kako so živele, preživljale počitnice, kakšna je bila njihova pot v šolo, kakšne družabne igre so se igrali in predstavile so igrače svojega otroštva. Pripovedovale so tudi slovenske šege o tem, kako so nekoč strašili otroke, da so jih obvarovali pred za njih nevarnimi dejanji in bilo je poučno, da so spoznali nekaj domačega, ne le uvožene noči čarovnic iz ameriških logov. Do novega leta nas čaka še kar nekaj aktivnosti. Izšla je pesmarica ljudskih pesmi, kakor so se pele v Loški dolini, z naslovom **Smo slišali ptičice peti**. Idejna vodja tega projekta je članica našega društva Fani Truden. Dolga leta je zbiral in zapisovala ljudske pesmi in izid smo počastili s prireditvijo, na kateri so slovenske ljudske pesmi prepevali mladi izvajalci. V decembru bomo počastili mednarodni dan prostovoljstva skupaj z osnovno šolo in medgeneracijskim centrom, pred novim letom pa bomo, tako kot vsako leto, obdarili vse naše člane stare 80 let in več. Čez 250 jih imamo!

Ida Turk, foto Mario Žnidaršič

nje ji je vedno bolj podrejeno in na žalost je precej starejših boj z boleznijo tudi izgubilo. Ko se življenje začne malo normalizirati, spet pride novi val in spet se življenje ustavi. Najbolj me moti to, da Slovenci ne znamo stopiti skupaj, da bi zavarovali nas starejše in naše vnuke pred to zahrbtno boleznijo, da bi naredili več, da premagamo bolezen. Vsak preveč gleda le sebe, ne pa tiste okrog sebe.

V začetku leta 2021 smo v društvih upokojencev v Pomurju in PPZDU Murska Sobota zastavili smelo z željo, da nam bo uspelo. Željni smo bili druženja, željni smo bili udeleževanja v športu, kulturi, skratka želeli smo se družiti. Situacija v začetku leta 2021 nam je preprečila aktivnosti, nismo se videli na zborih članov, kljub vsemu pa smo zastavili programe in jih potrdili na naših organih. Tudi na PPZDU Murska Sobota smo v začetku leta sprejeli program dela, za katerega smo upali, da se bo uresničil in to na področju športa, kulture, sociale, izobraževanja in predvsem druženja. Na področju kulture smo pričeli z aktivnostmi v mesecu maju, ko je bilo organizirano srečanje literatov - upokojencev iz Pomurja. Nastala so literarna in pesniška dela na temo SRCA, ker smo se povezali s projektom Nepopustljivo srce, ki poteka v okviru Centra za zdravje in razvoj Murska Sobota in partnerjev. Literati so svoja dela predstavili v galeriji Mozaik, pozneje pa na razstavi v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti, kjer so se jim pridružili še člani sekcij za ročna dela prav tako na temo SRCA. Pred kratkim so bila literarna dela in ročna dela v okviru te akcije postavljena na razstavi v Koronarnem centru v Ljubljani. Slikarji iz društev upokojencev Pomurja so 1. 6. 2021 pripravili razstavo likovnih del, prav tako v knjižnici v Murski Soboti, kjer je sodelovalo 29 upokojencev. V začetku jeseni smo načrtovali etno večer in revijo pevskih zborov, decembra pa razstavo ročnih del iz DU in likovno razstavo. Etno večer je bil izveden 22. oktobra v soorganizaciji DU Črenšovci, kjer je sodelovalo 10 društev iz Pomurja in gostje upokojenci iz Porabja. Revija pevskih zborov bi morala biti izpeljana 12. novembra, vendar smo jo morali prekljcati zaradi zaostrovanja razmer. Prav pevci iz pevskih zborov naših društev so si po dolgem času najbolj želeli nastopati. Tudi pri zadnji planirani dejavnosti na področju kulture, razstavi ročnih del, smo se odločili, da jo prestavimo na pomlad 2022, v PIŠK Murska Sobota pa smo postavili razstavo del likovnikov, članov likovne sekcije Mozaik DU Murska Sobota, ki ima v svojih vrstah tudi upokojence iz drugih DU iz pokrajine in zunaj nje. Ta razstava je prav zaradi epidemije skromnejša. Na področju športa so bila planirana regijska tekmovanja, katerih organizacijo smo poverili našim društvom. Kljub temu, da smo planirali s tekmovanji pričeti že meseca marca, je bil začetek prestavljen na konec maja. Regijska tekmovanja so bila uspešno izpeljana in najboljši so se udeležili tudi tekmovanj na ravni države. Najboljše društvo v regiji je bilo Društvo upokojencev Murska Sobota, drugi so bili upokojenci iz DU Ljutomer, tretji pa iz DU Lendava. V društvih je bilo organizirano več manjših srečanj v balinanju, kegljanju, ribolovu in to v organizaciji posameznih društev, kjer pa se je srečevalo manj društev prav zaradi epidemije. V pokrajini že zadnja tri leta poteka liga v kegljanju s kroglo na vrvici, kjer so bili prvaki pri ženskah kegljačice iz DU Bodonci-Brezovci-Zenkovci, pri moških pa kegljači iz DU Murska Sobota. Pri vseh navedenih aktivnostih smo upoštevali vsa navodila NIJZ glede preprečevanja okužb. Na pokrajinski ravni smo želeli izpeljati tudi več različnih izobraževanj, vendar je bilo le nekaj računalniškega izobraževanja, ki pa je bilo prav tako prekinjeno zaradi epidemije. Odpadlo je tudi srečanje upokojencev Pomurja, društva pa so v

POMURSKA

PPZDU Murska Sobota v letu 2021

Leto 2021 se počasi izteka. Tudi v Pomurju že drugo leto kroji usodo med nami upokojenci pandemija Covid. Življe-

večini izvedla izlete po različnih krajih v Sloveniji. V poletnih časih so bili izvedeni tudi občni zbori društev in PPZDU.

V okviru PPZDU je v program Starejši za starejše vključenih 14 društev. V okviru programa smo kljub težkim razmeram opravili program v višini 76,43 % planiranega in zabeležili 4485 obiskov in to v fizični obliki ali pa s kontakti po telefonu ali elektronski pošti. Starejšim se je dostavljala hrana, zdravila, stvari iz trgovine, socialni paketi itd. V programu je delalo 158 prostovoljcev. Vsi ti kontakti so bili za starejše zelo pomembni, še posebej za tiste, ki živijo sami in so bili v času epidemije odvisni od pomoči drugih. Ugotavljamo pa, da starejši najbolj pogrešajo socialni kontakt, ki je v tej situaciji najbolj okrnjen. Vsem prostovoljcem za njihovo delo v času epidemije iskrena hvala. Ko se pogovarjam s starejšimi, s člani društev upokojencev Pomurja, imajo edino veliko željo za leto 2022, da bo epidemije čim prej konec, da se bomo spet lahko družili, izvajali naše aktivnosti, skratka, da bomo spet lahko skupaj v različnih aktivnostih preživljali svojo tretje življenjsko obdobje.

V letu 2022 želim vsem našim članom in vsem starejšim v Pomurju in v Sloveniji vse najboljše, obilo zdravja, zadovoljstva, predvsem pa, da bo epidemije čimprej konec in da bo naša dejavnost spet taka, kot si upokojenci želimo.

Vijola Bertalanč, predsednica PPZDU Murska Sobota

Etno večer PPZDU Murska Sobota

Ko je pogled zdrsnil skozi okno, ali pa je oko zaplavalo po okolici sprehoda, smo začutili jesen. To je čas, ko občudujemo žareče jesenske barve, ko pobiramo pridelke – rezultate našega celoletnega truda v sožitju z naravo. To pa ne počnemo le na njivah, travnikih, goricah, sadovnjakih, gozdovih ali vrtovih, to delamo tudi na področju drugih dejavnosti – npr. na področju kulture.

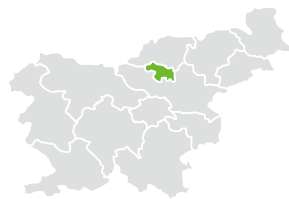
Da, hodimo na vaje zborovskega petja, raznih plesnih skupin ali raznih drugih pevskih skupin, pa tudi marsikaterih drugih dejavnosti. To delajo mlajše generacije in to negujemo tudi mi upokojenci. Nekaj od tega smo želeli predstaviti širši javnosti tudi upokojenci PPZ DU Murska Sobota. Etno večer je bil tisti večer, ko smo naše druženje in trud ohranjanja ljudskega izročila želeli predstaviti na odru dvorane Srednje Bistrice v soorganizaciji DU Črenšovci. Uspeli smo.

22. oktobra se nas je zbralo na tej prireditvi kar 10 skupin, pa to niso bile še vse, ker so nekatere odpovedale nastop tik pred začetkom, seveda zaradi korona virusa. Dvorana je lepo urejena, njena kapaciteta za obiskovalce je več kot 100 nastopajočih, vendar gledalcev posebej nismo vabili, spet zaradi korona virusa. Od-

govorno smo se vedli do ukrepov NIJZ z željo, da bi ostali zdravi. Na prireditvi je nastopilo osem pevskih skupin z ljudsko pesmijo in dve folklorni skupini z ljudskimi plesi. Med temi pa želim izpostaviti Pevsko skupino Rozmarin – društvo porabskih slovenskih upokojencev. To je bila zagotovo obogatitev večera za nas vse, ki smo jim lahko prisluhnili, za gostujočo skupino pa tudi uspešen korak med Slovence oz. v Slovenijo, svojo nekdanjo domovino, ki letos praznuje svojih 30 let. Skupina Rozmarin je po stažu delovanja mlada skupina, na našem etno večeru so nastopili prvič in mogoče tudi zaradi tega, da nastopajo v svoji rojstni domovini, so pesmi teh upokojencev izražale neko drugačno čutenje, kar je zagotovo slišal marsikdo v dvorani.

Kot organizatorji ocenjujemo, je bila prireditev uspešna v celoti, nivo kvalitete pa tudi ni zaostajal za predkoronskimi časi, čeprav nam je ta krojil druženja in vaje, precej drugače kot smo bili navajeni. Zagotovo pa je svoj pozitiven odnos do prireditve na nivoju PPZ DU Murska Sobota pokazala tudi Občina Črenšovci s svojo prisotnostjo. Želimo izpeljati tudi revijo PZ PPZ DU Murska Sobota. To bomo verjetno morali prestaviti na začetek prihodnjega leta, ker tudi mi upokojenci smo prepričani, da je odgovornost do zdravja na prvem mestu. Ostanite zdravi!

Besedilo in foto, Danica Kocet

ŠALEŠKA

V Paki pri Velenju Petje v jeseni

Da so ob vodstvu ožje ekipe in predsednice Društva upokojencev Paka (DUP) Vladimire Tisnikar zares izjemno aktivni, potrjuje tudi prva od poslej glasbeno-pevskih prireditev v večnamenskem krajevnem domu v Paki. V petek, 1. oktobra, so pripravili veselo, lahko in prijetno prireditev za svoje člane in krajanje KS Paka pri Velenju.

V lepo aranžirani dvorani, ki jo je opremila članica DUP **Betka Bogataj**, so se na moč zabavali tako vabljeni gostje kot tudi vsi udeleženci in izvajalci programa Prepevanje ljudskih pesmi. Ob vezni besedi **Jožice Kumer** so nastopili otroci DPM Paka, skupina pevk Lastovke, Konovski Štrajharji, Kvartet srce, Vesele babice z Zdravkom, MePZ DU Paka pri Velenju ter ob začetku in na koncu dinamični Vingosi iz Vinske Gore. Vzdušje v dvorani je bilo prijetno, udeleženci so uživali v izvedenih, skrbno izbranih pesmih in spremljajoči glasbi. Petje v jeseni se tudi po skromni pogostitvi še ni poleglo, spontano so nadaljevali s petjem ljudskih pesmi. Na prostem je potekala promocija cepljenja v sodelovanju z ZDUS Velenje in prispevkom NIJZ s svetovalko, izkušeno medicinsko sestro, ki je

Vladimira Tisnikar ustvarjalna in najaktivnejša predsednica DU Paka s Paškega Kozjaka

Utrinek s prireditve

strokovno svetovala. Sodelovala pa sta tudi **Antonija Jelenko** in **Slavko Ramšak**. Zadovoljstvo so izrazili tudi gostje, župan občine Mislinja **Bojan Borovnik**, predsednica KS Paka Alenka Resman, predstavnice Šaleške pokrajinske zveze DU **Cvetka Vrabič**, **Anica Drev** ter podpredsednica **Vladimira Tisnikar**. Le ta je navdušena dejala, da »*je bilo čutiti, kako ljudje potrebujejo druženje in kulturno sprostitev po tako dolgem zaprtju javnih prireditvev. V dvorani je vzhičeno odmevala slovenska beseda in slovenska ljudska pesem ter pristna glasba naših, večinoma upokojenih glasbeno navdihnjeni ljudi. Prejeli smo tudi več odzivov in priznanj, ki nas spodbujajo k prihodnjim podobnim prireditvam, ki lepšajo dneve tako delovnim kot upokojenim občanom. Vsem sodelujočim sem res hvaležna za prostovoljne nastope in veliko vloženega truda našim članom.*

Vladimira Tisnikar, foto Jože Miklavc

»Oženili« so 90 žlahtnih parov iz Šaleške doline

»Teh lepih spominskih trenutkov ne bi doživela do najine smrti, če ne bi poskrbeli za nas drugi,« je dejala »nevesta« po polovici stoletja, **Zdenka Matvoz** iz Pesja, ki je prišla pod roko svojega izbranca **Štefana**.

V veliki dvorani tamkajšnjega večnamenskega doma v Vinski Gori se je že v začetku julija odvila pravljica zgodba številnih zlatoporočencev, pa tudi še starejših od pol stoletnice skupnega življenja. Kar 21 parov je praznovalo že 60 let od poročnega dne kot diamantno poroko, še štirje pa celo železno, po 65 letih zvestobe v zakonskem stanu. Skupaj se je na 49. slovesnem sprejemu pred »poročnim senatom« zvrstilo 94 jubilarov, ki so si s stiskom roke, objemom ter tu in tam tudi s poljubom, obljubili »zvestobo do groba«. Za vse so poskrbeli najprej pri društvih upokojencev, v katera so vključeni, večina že od upokojitve, za vse priprave in izvedbo spominske svečanosti ter obuditev poročnega slavlja pa vodstvo in poseben odbor Šaleške pokrajinske zveze DU Velenje. Iz prav vseh društev, včlanjenih v upokojensko krajino, so prijavili svoje pare predstavnike, te pa so ob slovesnih nagovorih sprejeli predsednik ŠPZDU **Franc Vedenik**, župana občin Šmartno ob Paki **Janko Kopušar** ter MO Velenje **Peter Dermol**. Šoštanjsko lokalno skupnost je v imenu župana zastopal direktor občinske uprave **Drago Koren**, ob vročitvi poročnih šopkov in pri poročnem fotografiranju pa so sodelovali še predsedniki pripadajočih društev. V svojih nagovorih so poudarili pomen družine, zakona za srečno skupno življenje in vzgojo otrok, hkrati pa kredibilnost družbe, katero tvorijo zakonske zveze in druge skupnosti, ki so temelj družine. Odtenki izraženih idej in plemenitosti življenja v srečnem zakonu so po besedah gostov velika vrednota skozi življenje in dolgoživost naše družbe. Gostje so izrazili pohvale organizatorjem te dolgoletne prireditve, tudi direktorica hotela Delfin iz Izole, nekdanja domačinka iz sedanje občine Šoštanj **Nina Golob**, ki je menda najprimernejša destinacija in prva izbira za množični organizirani obisk skozi vse leto (Delfin je v lasti Zveze društev upokojencev Slovenije ter SPIZ-a) in deluje v korist in interesu največje upokojenske organizacije v Sloveniji. Predstavniki občin so tudi tokrat podprli delovanje društev in ŠPZDU Velenje, saj je to v interesu celotne lokalne skupnosti ter pomoči starejšim občanom vseh občin in države. Po svojih zmožnostih bodo menda še naprej zavzeto sodelovali in pomagali, saj so to dolžni storiti za vse občane, še posebej za tiste, ki so pomoči potrebni iz različnih razlogov. To je že večkrat izpostavil župan Dermol, ki

Pravcati praznik zlatoporočnih zakonskih parov

dobro sodeluje z vsemi, in sicer v okviru sodelovanja z vodstvom ŠPZDU in direktno s posameznimi upokojenskimi društvi. Po spremljajočem kulturno zabavnem programu, ki ga je vodil podpredsednik ŠPZDU **Milan Tepej**, so sprejeli vsak par posebej, mu podarili priložnostno spominsko darilo, poročni šopek ter omogočili brezplačno spominsko poročno fotografiranje. Ob skupnem kosilu in druženju je vladalo zelo praznično vzdušje, še zlasti pa ob nastopih mladih kulturnikov, literatinj **Božene Tanšek Bože** in **Anite Lekše**, članic DU. Zažurale so **Vesele babice z Zdravkom** izpod Gore Oljke z milozvočnim petjem ter značilno domačo glasbeno spremljavo z berdo in kitaro. Za tako imenitno vzdušje in pogoje varnega druženja so poskrbeli domačini, tudi z nastopom mladih kulturnikov, v sodelovanju z DU Vinska Gora ter domačinke **Anice Drev**. Z njo in nepogrešljivo podpredsednico ŠPZDU **Vladimiro Tisnikar** iz DU Paka s sodelavci, je veliko, srčno opravljeno delo tudi na novi lokaciji dobilo nov zagon in prihodnost. Tako za uverturo kot skozi sprejem in zaključno »ohcet« pa so poskrbeli člani ansambla **Vingosi**. Na poskočne in zaljubljene viže so mnogi pari v še dobri formi tudi živahno zaplesali. Pod črto, mnogi se v svojem času niso poročili tako lepo, kot se je po pol stoletja in več zgodilo to v družbi nepozabnih prijateljev in »svatov«.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

ZASAVSKA

Korona nam kroji življenje

Žal sta nas minuli leti močno zaznamovali zaradi epidemije, ki je zajela ves svet. Če smo bili lansko leto prepričani, da smo premagali korona virus, smo letošnje leto ugotovili, da ni tako. Vendar nam je, kljub vsem preprekam in omejitvam, kar nekaj zadanih nalog uspelo izpeljati.

V spomladanskih mesecih so pohodniki izvedli osem pohodov, v jeseni pa celo devet. Izletniška sekcija je izvedla štiri izlete, kljub obveznim maskam in PCT potrdilom. Sodelovali smo tudi na športnih igrah v Zasavski pokrajinski zvezi v kegljanju, balinanju, ribolovu, pikadu in streljanju. Naše prostovoljke v ustvarjalnih delavnicah so v Domu Tisje z oskrbovanci ustvarjale rože. Na povabilo Kluba litijskih in šmarskih študentov Litija smo v mesecu januarju skupaj z U3 Litija in Šmartno pri projektu **Dobrodelna Klišejeva**

Priznanje ZDUS ustvarjalnim delavnicami

Štrikalnica sodelovali s svojimi izdelki. Čez poletje, ko je virus popustil, smo izvajali ZDUS-ov projekt »Starejši za starejše« in tako starejšim krajšali čas. Tudi na naše šolarje nismo pozabili, saj smo jih prve tri dni novega šolskega leta pospremili v šolo. Literarni skupini je uspelo predstaviti knjigo »Utrinki iz našega življenja«, ki je izšla že v letu 2020, obenem smo podelili priznanja društva najzaslužnejšim članom. V septembru smo udeleženci literarne skupine izvedli še strokovno ekskurzijo v Velike Lašče, kjer smo obiskali spominsko sobo Frana Levstika in Josipa Stritarja ter se nato odpeljali v Retnje na Trubarjevo domačijo. V sodelovanju z JSKD območno izpostavo Litija in Društvom GEOSS smo pripravili na GEOSS-u slovesnost »Poklon GEOSSU«, v počastitev njegove 40. letnice. Sodelovali sta Mešani pevski zbor in Mavrica iz našega društva ter Ženski pevski zbor U3 iz Sevnice. Zapela pa je tudi pevska skupina literarne skupine DU Litija. V septembru so citrarji in pevke Mavrice združili moči in pripravili v Kulturnem centru prijeten in pester **koncert**, ki je bil lepo sprejet. Kot že vrsto let smo se v oktobru srečali s člani nad 80 let, jih pogostili v gostilni Kovač in jih obdarili z darili, izdelanimi v naših delavnicah. Za tiste najranjivejše člane smo preko Rdečega križa razdelili pakete. Komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja ter priznanja je spremljala informacijo o gibanju članstva in pripravlja predloge za priznanja. Stanovanjska komisija je zbiral vloge za oddajo najemnih stanovanj Nepremičninskega sklada, pripravila prednostno listo in predloge za oddajo stanovanj. Letos je oddala enosobno stanovanje. Da društvo dela dobro, smo dobili potrditev ob prejemu **Zlate plakete Občine Litija**, Citrarski orkester Srebrne Strune DU Litija pa je prejel **Bronasto Jerebovo priznanje Občine Litija**. Zlata plaketa je zahvala vsem, ki že vrsto let prostovoljno gradijo naše društvo. Želimo si, da bi tudi še naprej bili tako uspešni in povezani. Že dve leti zapored pa nam ni uspelo organizirati Zbora članov v živo. Izvedli smo ga po elektronski pošti, ampak najlepše je, kadar se srečamo in pokramljamo. Najtežje pa nas je doletelo v novembru, ko smo načrtovali slovesnosti ob 70. letnici našega društva. Slovesnost smo načrtovali celo leto in konec oktobra je izšla knjiga **Naših 70 let**. Pripravili smo tudi razstavo, ki bi prikazala naše delovanje. Obe prireditvi smo bili prisiljeni odpovedati. Največja sreča nas vseh pa je, da bivamo v dobri družbi ljudi, ki nas spoštujejo in nas imajo radi. Najlepše vsakodnevno darilo, ki je povrh še zastonj, je nasmeš, je lepa in prijazna beseda, je beseda optimizma in spodbude. Svojo notranjo moč gradimo na lepih spominih, sedanost pa nas opominja, da bomo le skupaj zmogli v boljšo prihodnost, vsem koronom navkljub.

Besedilo in foto, Irena Kramar

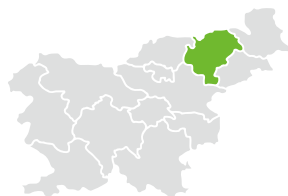
Prelep pogled na Stol

Pohod Vandrovčkov v neznano

V četrtek, 14. oktobra, smo šli Vandrovčki iz DU Zagorje ob Savi na pohod v neznano. Začetek naše poti je bil pri Ledeni dvorani na Bledu. Vodička Neža nam je razložila zgodovino in znamenitosti Bleda in nas vodila mimo Grajskega kopališča, Vile Zlatorog, Ribiškega doma, Olimpijskega veslaškega centra, do Zake.

Celotna pot okoli jezera je dolga 6 km! Na polovici poti je vodenje prevzel vodnik Marjan. Po strmi, kamniti poti, smo se povzpeli na Ojstrico (611 m). Razgled na jezero, otok, grad in Karavanke v ozadju je bil čudovit. Sledil je kratek spust, potem pa vzpon na sosednjo Malo Osojnico. Na razgledišču (685 m) smo zopet uživali v prelepi panorami na Karavanke in Julijce. Sestopali smo po stezi, ki se je v ključih vila po strmem pobočju. Vmes je bilo osemdeset strmih kovinskih stopnic. Prišli smo do ceste ob jezeru in pohod sklenili pri pristanišču pleten v Mlinem. Pohod je bil odlično organiziran. Na Ojstrici in Mali Osojnici smo bili vsi prvič. Med potjo domov pa smo se ustavili še v Pivovarni in pivnici Adam Ravbar.

Olga Kos, foto Ivan Kos

**ZGORNJE
PODRAVJE**

Praznovanje KS Razvanje

Krajevna skupnost Razvanje letos praznuje že 1036 let, odkar je bil naš kraj prvič omenjen v listinah in je tako celo starejši od Maribora. Ker pa smo letos praznovali tudi praznik mesta Maribora, smo se v Razvanju pridružili praznovanju celotnega mesta ter pod okriljem naše krajevne skupnosti združili moči vseh društev v Razvanju in organizirali prireditve praktično skozi ves teden.

Tako smo že v petek, 15. oktobra 2021, pripravili otvoritev likovne razstave, na kateri so se predstavili s svojimi izjemno lepimi izdelki otroci razvanskega vrtca, podružnične šole ter člani DU Razvanje, **Hermína Tobias, Majda Soko, Emica Puhek, Zlatka Albreht, Elica Štangler in Franc Tobias**, ki je prispeval svoje prekrasne skulpture. Ugotavljamo, da imamo v svojih vrstah izvrstne umetnike, nekateri med njimi so prejeli za svoja dela že kar nekaj nagrad.

Nastopili so tudi najmlajši iz VVZ Razvanje

Otroci so ob otvoritvi razstave pripravili kratek kulturni program, ves teden pa si je razstavo ogledalo kar lepo število obiskovalcev. Na osrednji prireditvi v Domu krajanov je predsednik KS **Drago Rečnik** spomnil na mejnike v razvoju kraja ter se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri organizaciji različnih dogodkov ter aktivnostih. Poudaril je tudi sodelovanje vseh društev v kraju in njihov pomen za življenje krajanov. Prisrčen kulturni program so tudi tukaj pripravili otroci iz razvanske enote Vrtca Jožice Flander ter razvanske podružnične šole, zaigrala in zapela pa je še skupina Samotarji, znana po svojih ljudskih pesmih. Na dan praznika mesta Maribor, 20. oktobra, smo se pridružili skupnemu praznovanju, ko so se meščani iz več krajevnih četrti v večernih urah z naglavnimi lučkami povzpeli na posamezne vrhove, kjer so ob 20.10 uri prižgali kresove ter se zabavali ob glasbi znanih ansamblov in pevcev. Razvanjčani smo se seveda odpravili na Trikotno jaso ter dodali še »razvansko noto« ob pesmih in prijetnem druženju!

Poskrbeli smo tudi za medgeneracijsko druženje in se pri jutranji telovadbi Šole zdravja razgibali z otroci na šolskem dvorišču ter bili prijetno presenečeni, ko so le-ti izrazili željo, da bi z nami želeli še večkrat telovaditi. Njihovi iskrivi pogledi so tudi nas napolnili s toplino in zadovoljstvom, da smo jim vzbudili željo po gibanju na svežem zraku. Dan so jim popestrili še gasilci iz PGD Razvanje, ki so jim demonstrirali evakuacijo v primeru potresa ter gašenje, pri katerem so otroci z navdušenjem sodelovali in spoznavali pomembnost dela gasilcev.

Praznovanje smo v soboto, 23. oktobra, zaključili s tradicionalnim pohodom na Poštelo in obiskom Klajnskovke domačije ter pogostitvijo v organizaciji Turističnega društva Razvanje. Na pobudo Šole zdravja je imel pohod še dobrodelni pridih, saj smo krajsani donirali sredstva za zdravljenje in lažje življenje našega sokrajana. Vse prireditve in druženja v teh nenavadnih časih so nam napolnili dneve z optimizmom in upanjem, da bomo vendar ob vseh previdnostnih ukrepih lahko ponovno pričeli z aktivnostmi, ki nas veselijo, bogatijo in združujejo.

Besedilo in foto, Lidija Vrzel

Naši zeliščarji na sejmu Narava – Zdravje

Na letošnjem sejmu Narava – Zdravje se je v ZDUS-ovem kotičku predstavila tudi zeliščarska sekcija DU Lovrenc na Pohorju, Srčna moč. Njihova ponudba razstavljenih dišavnic in - po izročilu - zdravilnih rastlin je bila osupljivo bogata. Sicer pa preberimo, kako nam svoje delo predstavljajo sami.

Pričeli smo kot zeliščarke in zeliščarji pred 15 leti, danes pa nas poznajo kot zeliščarje, saj v svoji sredini skrivamo pridelane zeli-

Prijazen in zdrav nasmeh vsem našim brelcem

ščarja. Kaj nas je povežalo? Prav gotovo ljubezen do zdravilnih rastlin, želja po pridobivanju novega znanja, izkušenj, možnost da lahko komu pomagamo, da ohranimo znanje naših babic s področja ljudskega zdravilstva in izgovor za sprehod po naših lepih lovrenških gozdovih in travnikih. Pripravljamo čajne mešanice, mazila, namaze, tinkture, napitke olja in še vrsto drugih reči. Sodelujemo z društvi v kraju, pripravljamo samostojne prireditve, na katere povabimo tudi priznane strokovnjake s področja zdravilnih rastlin. Trudimo se, da bi bili naši izdelki, ne samo kvalitetni, temveč tudi lepi za oko. Ker zdravilna zelišča nabiramo v našem lepem in čistem okolju, kjer je še živo izročilo naše pravljice o **Jezerniku**, smo nekatere naše izdelke imenovali po pravljicinih junakih. **Možuhovi čaji**, **Jezernikove kapljice** in podobno. Pater Simon Ašič je v eni izmed svojih knjig zapisal: **»Naravo v naši lepi deželi je Bog bogato obdaril. Ko nabiramo cvetja, liste, ko kopljemo korenine in lupimo lubje, mislimo tudi na to, da ne bomo povzročili opustošenja, ampak da bomo bogastvo narave, ki nam je podarjeno, le blago razredčili. Nabiramo toliko, kolikor bomo porabili v enem letu.«** Zeliščarji našega krožka, osemnajst nas je, ta nasvet tudi upoštevamo in svoje znanje in izkušnje posredujemo mlajšim rodovom v kraju, saj veliko sodelujemo z OŠ in vrtcem, na kar smo še posebno ponosni. Naš kraj in naša zelišča pa predstavljamo uspešno tudi v drugih krajih po Sloveniji.

Silvo Helbing, foto ČK

»Smo zato se zbratli, ker dobro v srcu mislimo.«

F. Prešeren

Člani Kluba upokojenih delavcev Ministrstva za notranje zadeve Maribor so v soboto, 23. 10. 2021, odpotovali v Lesce na Gorenjskem na tradicionalno letno srečanje članic in članov Zveze klubov Slovenije. Članice in člani klubov so svojo aktivno delovno dobo oddelali v Ministrstvu za notranje zadeve oziroma Policiji. Tako so se po daljšem času spet srečali bivši sodelavci. Zvezo sestavlja 15 klubov, ki delujejo v vseh večjih krajih Slovenije. Tokratno srečanje so organizirali združeni klubi Gorenjske.

Zbrane je ob prihodu pozdravil predstavnik organizatorja srečanja in župan občine Bled Janez Fajfar. Zatem so se udeleženci srečanja podali na ogled lepot Gorenjske. Ogledali so si rojstno hišo Franceta Prešerna in Fran Saleškega Finžgarja. V Ratečah so obiskali skakalni in tekaški center Planica in si ogledali Zelence. Na Bledu so se podali do gradu. Na skali nad smaragdno jezero so doživeli vso lepoto narave pod Triglavom ter si ogledali muzejske zbirke gradu.

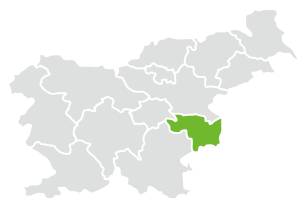

Pred Prešernovim spomenikom

Po dnevu polnem novih doživetij ter ogledu zgodovinskih in naravnih lepot so prešerne volje sedli še za mizo in se okrepčali s tipičnimi slovenskimi jedmi. Na tem mestu sta jih nagovorila direktorica Policijske uprave Kranj Melita Močnik in predsednik Zveze klubov Slovenije Niko Jurišič. Najbolj jim bo ostalo v spominu popotovanje po poti kulturne dediščine od Prešernove rojstne hiše do kajže v Doslovčah, kjer se je rodil Finžgar. Čeprav vsi poznajo njegov najbolj znani roman Pod svobodnim soncem, tokrat sonca niso videli, saj so se morali skrivati pod dežniki. A v glavi so nosili misel Franceta Prešerna, da so se zbratili že v časih, ko so kot slovenski miličniki in pozneje policisti »služili« ljudem, ko so delali med ljudmi in za ljudi. Obujali so spomine na čas, ko jih ljudje sicer niso imeli radi, a so jih vseeno veliko veliko bolj spoštovali kot danes. Toda zbrani, ki še vedno »dobro v srcu mislijo«, upajo na prijaznejše čase, a se hkrati bojijo prihodnosti.

Besedilo in foto, Mirko Ploj

POSAVJE

Miklavž v Domu upokojencev Brežice

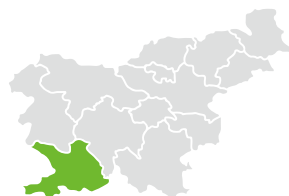
Na Miklavžev dan, 6. decembra, je Miklavž obiskal in obdaril varovance Doma upokojencev Brežice. Tradicionalno vsako leto članice socialno ekonomske komisije Društva upokojencev Brežice pod vodstvom vodje Slavice Senica obišejo varovance Doma upokojencev Brežice, z njimi poklepetajo in jim zaželi vse dobro,

Predstavnice DU Brežice z darili, čakajoče na Miklavža

predvsem pa zdravja v naslednjem letu. Ker so ukrepi proti širjenju korona virusa tudi letos strogi, je v Domu upokojencev Brežice odpadel vsakoletni kulturni program dijakov Gimnazije Brežice s prihodom Miklavža in košem daril za vse varovance doma. Letos je od navedenega ostala obdaritev vseh s praktičnimi darili, ki so jih vestne članice Društva upokojencev Brežice pripravile za razveselitev varovancem doma. Darila so bila pod strogimi pogoji varovanja zdravja v domu razdeljena na Miklavžev dan.

Besedilo in foto, Saša Pohar

JUŽNA PRIMORSKA

Zadnji vagon zadnjega vlaka

Člani in članice DU Piran se sprašujemo, ali smo imeli srečo, da smo ujeli zadnji vlak, ki nas je popeljal na izlet in ogled naravnega parka v Rogatec in do druženja v okrepčevalnici Zelena dolina v Stopercih?

V petek, 5. novembra, smo se po strogih navodilih NIJZ odpeljali z dvema avtobusoma (na vsakem je bilo le 26 članov od možnih 50), vsi smo v zaprtih prostorih uporabljali zaščitne maske, se razkuževali in pazili na osebno higieno. Tudi v gostišču Zelena dolina, ki sprejme čez sto gostov smo bili ves čas na varni razdalji. Resnično smo poskrbeli za svojo in varnost drugih. Da se to da, smo dokazali in si naredili prečudovit izlet z druženjem.

Z letošnjimi izleti smo končali, saj smo kar uspešno realizirali izlete po Kozjanskem, izlet v Novo mesto, dvodnevni izlet na Roglo, Zreče in Slovenj Gradec, spoznavali zaledje in kulturo Slovenske Istre in na koncu še doživetje v Rogatcu in Stopercih. Resnično smo bili pridni in ob izvajanju in spoštovanju strogih zdravstvenih ukrepov dokazali, da se lahko tudi družimo, spoznavamo lepote in kulturne zanimivosti naše lepe Slovenije.

Vsi si želimo, da nas ta virus čim prej zapusti, da zopet zaživimo normalno življenje, ki je bilo pred pandemijo. Člani smo sami poskrbeli za svoje zdravje in se cepili, ter tako poskrbeli za zdravje nas in naših bližnjih z lastnim zgledom.

V želji, da ostanemo zdravi še dolga leta in da bomo v letu 2022 nadaljevali z našimi prijetnimi izleti, raziskali še neraziskane lepote naše domovine, pozdravljam vse člane in članice ter organizatorje naših izletov.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Čarobna arhitektura Obsotelja

30 let balinanja v Mežici

Društvo upokojencev (DU) Mežica je leta 1984 osnovalo balinarsko sekcijo z namenom, da članom ponudi še eno obliko rekreacije. Ob prostovoljnem delu članov in podpori društva s predsednikom Francem Arbajterjem, so zgradili balinarsko stezo in leta 1994 ustanovili klub balinarjev, že naslednje leto pa so sestavili prvo žensko tekmovalno ekipo.

Balinarji in balinarke so organizirali prijateljska tekmovanja z balinarji sosednjih društev. Udeleževali so se regijskih turnirjev in se s pridobljenimi izkušnjami in znanjem počasi uveljavljali v regiji. Že večji uspeh sta dosegla ženska in moška ekipa leta 2002, kjer so se na regijskem prvenstvu Koroško-Šaleške pokrajinske zveze v Velenju udeležili na državno ekipno prvenstvo Slovenije. V letu 1995 je vodenje sekcije prevzel Viktor Ramšak in jo vodil do svoje smrti 2001. Danes Balinarsko sekcijo vodi Florjan Podjaveršek. V vseh letih so se uspešno udeležili turnirjev in bili uspešni tudi v Koroški balinarki ligi, ki je bila ustanovljena leta 2006 v Slovenj Gradcu in v njej tekmuje devet društev. Leta 2010 so uredili še eno stezo, tako so se na Koroškem začeli odvijati tudi turnirji. Kmalu so s pomočjo DU, občine in donatorjev postavili leseno hiško, ki služi shranjevanju pripomočkov in druženju, že kmalu so dogradili brunarico, sanitarije in napeljali elektriko. Dolgoletne sanje o asfaltirani podlagi so se uresničile leta 2017, saj je Komisija za šport občine Mežica reali-

zirala njihovo investicijo, manjkajoča denarna sredstva so zbrali s pomočjo donacij koroških podjetij, podjetnikov in interno članarino članov, prostovoljnimi prispevki in veliko prostovoljnega, udarniškega dela članov in članic sekcije. Tako so leta 2018 predali v uporabo prenovljeno balinišče z zelo lepo urejeno okolico.

Balinarji v sklopu Mežiškega poletja prirejajo dva turnirja, Turnir mešanih parov in turnir moških trojk, ki je vsakič številčnejši, saj se ga udeležujejo balinarji iz Topolšice, Velike Štange, Straže pri Novem mestu, Količevega, raven na Koroškem in Prevalj. Balinarke so se leta 2006 uvrstile na državno prvenstvo (DP) v Mariboru, kjer so dosegle odlično drugo mesto, uspeh so ponovile leta 2011 na DP v Piranu, kjer so se uvrstile na tretje mesto. Moška ekipa je na DP sodelovala šestkrat.

»Zaradi uspešnih nastopov, dobre organizacije tekmovanj smo balinarji Mežice postali prepoznavni in vabljeni na turnirje izven regije. Naša želja je, da bi pridobili čim več prijateljev izven regije, da bi promovirali naš kraj in regijo po vsej Sloveniji. Letos smo obiskali balinarje v Rogaški Slatini in bili navdušeni nad njihovo balinarsko dvorano Balinček in športno infrastrukturo. Za svoje dolgoletno in uspešno delo smo ob **30-letnici prejeli občinsko priznanje in priznanje Zveze društev upokojencev Slovenije**«, je povedal Florjan Podjaveršek, predsednik balinarske sekcije v DU Mežica.

Milenka Blažević

SPOROČILA UREDNIŠTVA IN VODSTVA ZDUS

ZDUSPLUS

ZDUS postala demenci prijazna točka

6. decembra se je ZDUS pridružila mreži Demenci prijaznih točk. Predsednica Združenja Spominčica **Štefanija Lukič Zlobec** je predsedniku **Janezu Sušniku** in podpredsednici **Jožici Puhar** predala znak DPT, ki je že nameščen ob vhodu v prostore Zveze društev upokojencev Slovenije. Postali smo demenci prijazna točka, ker *želimo prispevati k boljši ozaveščenosti o demenci v lokalnem okolju*, ker z vseživljenjskim izobraževanjem pridobivamo nova znanja in veščine za izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco in ker želimo prispevati k bolj vključujoči, demenci prijazni družbi.

Demenci prijazna točka je namenjena osebam z demenco, zlasti tistim v zgodnji fazi bolezni, ki so še samostojni in aktivni, njihovim svojcem, kot tudi drugim. Na točki lahko osebe z demenco dobijo pomoč in informacije, le-te pa imajo pomembno vlogo pri osveščanju, prepoznavanju znakov demence in s tem odločitvi za obisk zdravnika, saj je zdravljenje v začetni fazi bolezni najbolj učinkovito.

Besedilo in foto, Dijana Lukič

Štefanija Lukič - Zlobec, Janez Sušnik in Jožica Puhar (od l. proti d.)

Papirne ladvice za dober namen

Komisija za tehnično kulturo ZDUS se pridružuje humanitarni akciji **Srednje ekonomske šole in gimnazije Maribor in Društva Up-ornik Maribor v projektu Šest milijonov ladjic za drugačno otroštvo**, s katerim zbirajo sredstva za najbolj ranljive skupine naše družbe. Pred osmimi leti so začeli s tem projektom z namenom, da se poklonijo žrtvam genocida v 2. svetovni vojni in so takrat zbrali 2 milijona ladjic iz papirja. Letos nadaljujejo začeto delo s ciljem, da se za vsako izgubljeno življenje naredi ladjica iz odpadnega papirja. S tem se povezujejo ljudje, ki jim ni vseeno, da bi pozabili na žrtve. Čas nas opozarja, da je svet postal velika rana, ki jo lahko pomagamo celiti s svojo človečnostjo. Tudi v Komisiji za tehnično kulturo ZDUS vabimo vse upokojence in upokojenke, da se vključite v ta humanitarni projekt in v svojih okoljih – družinah, sekcijah, društvih izdelate najmanj eno ladjico iz papirja. Izdelovanje ladjic pa je tudi, da obudimo spomin, ko smo take in podobne izdelke naredili v šolah v okviru tehničnega pouka ali pa v različnih interesnih dejavnostih in smo na to že pozabili. Organizator bo po zaključenem zbiranju pripravil umetniško postavitev in na zaključno prireditev povabil tudi avtorje ladjic. Denar, ki ga bo organizator dobil z odpadnim papirjem, bodo preko društva UP-ornik Maribor **namenili najranljivejšim skupinam** naše družbe, med katerimi je tudi veliko upokojenk in upokojencev. **Ladvice lahko pošljete na naslov: SEŠG Maribor, Trg Borisa Kidriča 3, 2000 Maribor** ali jih osebno dostavite na isti naslov (pustite jih pri dežurnem dijaku v avli šole). Ladvice bodo zbirali do **9. maja 2022**. Naša komisija bo to akcijo vključila tudi v vse prireditve, ki jih bo v tem obdobju organiziralana na področju tehnične kulture. **Naredimo vsak vsaj eno ladjico in jo pošljimo pobudniku projekta.**

Branko Suhadolnik, Predsednik KTK ZDUS

*V toplem zavetju doma
snujemo načrte za boljši jutri.*

*Zakorakajmo
v leto 2022 skupaj,
povezani v srčnih dejanjih
in (za)varujmo prihodnost.*

Srečno!

Visok jubilej Ane Baruce

Kako malo lahko narediš, da nekoga osrečiš in razveseliš

Naša članica Baruca Ana je v mesecu oktobru praznovala visok jubilej. 95 let življenja. Zaradi bolezni in odsotnosti smo ji takrat čestitali le po telefonu. Sedaj pa je naša zlata Ana okrevala in na pobudo predsednika smo jo povabili v društvene prostore. Skrbna članica Suzana Valussi jo je pripeljala in predsednik z ožjim vodstvom društva so ji izrekli iskrene želje ob visokem jubileju, predvsem zdravja in še veliko druženja s člani in članicami društva, prijatelji in svojci. Ob tej priliki so ji poklonili rožico s čestitko in zahvalo za dolgoletno članstvo v društvu. Spomnimo se, da je naša Ana še v mesecu maju 2020 v Sečovljah na družabnem srečanju veselo rajala, vsak

dan pa izkoristila za obisk svojega vrta na Valeti. Naša Ana se je z veseljem udeležila vseh srečanj in izletov društva vse do leta 2020, ko ji zdravje takih potepanj ni več dopuščalo. Bila nam je vzornica in prava motivatorica. Potem pa je tudi sama zbolela za cov-sars-2, kar jo je izčrpalo. Ob pogostih srečanjih jo spodbujamo in vlivamo upanje, da se bomo še večkrat družili. Ana je bila nad darilom prijetno presenečena in po licu so ji pritekale solze sreče in veselja. Kot predsednik sem spoznal, kako malo je potrebno, da starejšega človeka osrečiš in razveseliš. Z Ano smo poklepetali in ji zaželeli veliko zdravja in še veliko veselih druženj z nami.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

100 let Cecilije Kralj

Dvaindvajsetega novembra je zlati jubilej praznovala Cecilija Kralj. V svoj mozaik življenja je dodala 100. kamenček, ki je tako zlat, kot je zlata njena dobrot, ljubezen in sočutje do sočloveka. Bila je ena izmed prvih vzgojiteljic v ptujskem vrtcu po 2. svetovni vojni in službovala v njem vse do svoje upokojitve. Pri svojem delu je bila vedno ustvarjalna in iznajdljiva. Veliko let je bila predsednica Rdečega križa Rogoznica, članica upravnega odbora Rdečega križa na Ptuj in vestna krvodajalka. Za

svoje delo je prejela številne pohvale in priznanja. Ob njenem visokem jubileju so ji poleg njenih najdražjih voščili še županja Mestne občine Ptuj, direktorica Doma upokojencev Ptuj, direktorica Vrtca Ptuj ter delegacija iz Zveze upokojencev Rogoznica, otroci iz vrtca Mačice in pevka iz Doma upokojencev Ptuj pa so jo razveselili z odpetimi pesmicami. Vsi so ji zaželeli veliko zdravja ter da bi jih še dolgo razveseljevala s svojo pozitivno energijo.

Besedilo in foto, Samo Kralj

Slovo od dolgoletnega predsednika

Na preboldskem pokopališču smo se 15. novembra poslovili od dolgoletnega predsednika DU Prebold, 85 letnega Ivana Stepišnika, ki je bil sposoben in uspešen občan Občine Prebold, tako v poklicnem kot javnem življenju.

Že v svoji poklicni karieri, bil je dolgo let na čelu Kmetijske zadruge Prebold, je bil navajen na pristne medčloveške odnose. To je gojil tudi v društvu upokojencev, kamor se je včlanil po upokojitvi. Ne dolgo za tem, 1996 leta, je bil izvoljen za predsednika enega največjih upokojenskih društev v Savinjski dolini. Društvo je imelo zelo dobro bazo, saj so se skoraj vsi do upokojitve zaposleni v Tekstil-

ni tovarni Prebold, včlanili vanj. Tako je leta 2004, ob 50-letnici, društvo štel že preko 1000 članov. Z večanjem članstva so se širile tudi dejavnosti in tako je prizadeven predsednik, ob pomoči še drugih, začel načrtovati ureditev društvenih in športnih objektov. S spoštljivim in prijateljskim odnosom do vseh članov in širše družbene skupnosti je pridobil zaupanje mnogih donatorjev, tudi občine, ki so pripomogli, da je društvo ustvarilo zastavljene cilje. Ob 60-letnici je društvo imelo nove društvene prostore in igrišča za balinanje, odbojko in druge športe in druženja v idiličnem Preboldskem Gaju, ki je bil nekoč eden prvih turističnih kampov v

Sloveniji. Ob tej priliki so prejeli predsednik in društvo priznanje – Veliko plaketo ZDUS. Po 20 letih aktivnega predsedovanja je predal mandat, društvo pa mu je v zahvalo podelilo naziv Častni predsednik DU Prebold, ki ga je imel 5 let do svoje smrti. Njegove preudarne besede pa ne bodo pogrešali samo v društvu upokojencev. Bil je tudi ustanovni član občinske organizacije DESUS Prebold, Gasilske zveze Prebold, Muzejske zbirke Prebold skozi čas in simpatizer z ostalimi društvi v kraju. Za razvoj aktivnosti in razvoj v širši družbeni skupnosti je prejel leta 2011 tudi Zlati grb Občine Prebold.

D.N.

PREVERITE
MOŽNOST
DO **100 %***
OBČINSKE
SUBVENCije

ZA SAMOSTOJNO
IN BREZSKRBN
BIVANJE V DOMAČEM
OKOLJU.

E-OSKRBA ZA VARNO BIVANJE DOMA

24-urna varnost s preprostim klicem
na pomoč v primeru padca in slabosti.

E-oskrbo enostavno naročite s klicem na številko
080 8000 ali obiščite prodajno mesto Telekoma Slovenije.

TelekomSlovenije

telekom.si/e-oskrba

* Uporabnikom svetujemo, da preverijo, ali njihova občina sodeluje v projektu Varni in povezani na domu ter tako zagotavlja delno ali celotno subvencioniranje storitve E-oskrba, s čimer je storitev za uporabnike lahko celo brezplačna. Za več informacij o ponudbi obiščite www.telekom.si, prodajno mesto Telekoma Slovenije ali pokličite 080 8000. Telekom Slovenije, d.d., Ljubljana

V 2022 zakorakajmo po poti,
prežeti s trajnostjo našega
delovanja!

Da bi našli harmonijo in
ravnovesje v vseh svojih
podvigih.

Naj bo novo leto predvsem
zdravo, uspešno in preprosto
srečno.

**Vaš Varuh zdravja,
Vzajemna**

080 20 60
vzajemna.si

**VARUH
ZDRAVJA**
VZAJEMNA